

Hak ve Millet Davasının Sesi

UYANIS

YIL: 3 SAYI: 34 HAZİRAN 2026

SİYASİ ÇÜRÜMEYE DİKKAT!

Siyaset Islah Edilmeden
Arınma Olmaz

EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR

⚖️ ADALET

👤 LİYAKAT

🔍 ŞEFFAFLIK

📊 HESAP VEREBİLİRLİK

GERÇEK ARINMA, İLKELİ VE ERDEMLİ BİR SİYASETLE MÜMKÜNDÜR.

Hak ve Millet
Davasının Sesi
UYANIS

İmtiyaz Sahibi
Millet Derneği Adına
Genel Başkan
Cuma NACAR

Yıl:3 Sayı:34
Yayın Tarihi: 25.06.2026

Genel Yayın Yönetmeni
Selami YILDIRIM

Grafik Tasarım
Aykut ÖZDEMİR

İletişim

- ✉ bilgi@uyanisdergisi.com.tr
- 🌐 uyanisdergisi.com.tr
- 📷 uyanis_dergisi
- 📺 Uyanış Dergisi
- 📞 Uyanışdergisi
- ✉ @uyanisdergisi

Yönetim Yeri

Molla Gürani Mah. Erseven Sokağı
No: 3 Kat 5 D: 9, 34093
Fatih/ İstanbul

Gelen yazılar yayınlansa da
yayınlanmasa da iade edilmez.

Yazıların sorumluluğu yazara aittir.
Yazılara telif ücreti ödenmez.

Yayın kurulu yazılarda değişiklik
yapma hakkına sahiptir.

Yayımlanan yazılar kaynak
gösterilerek yayınlanabilir.

Bu Sayıda

Cuma NACAR / Başyazı	4
Ali Kamil YILDIRIM / Avrupa Birliği Ordu Kurabilecek Mi?	6
Dr. Kadir ÇETİN / Siyasette Arınma: Kirlenen Siyaset Mi, İnsan Mı?.....	8
H. Ali ÖZDEMİR / Mutlak Butlan Siyaseti Temizler Mi?	10
Nejat CEBECİ / Türkiye Federasyona Mı Zorlanıyor?	12
Ahmet KARA / Aslan, Kurt ve Tilkiden Siyasete Dersler	13
Mustafa GÖKTEKİN / Demokrasi Mi, Diktatörlük Mü? Elbette Demokrasi.....	14
Yahya DEMELİ / Davamız ve Dava Adamlarının Görevleri!	16
Feyyaz İRFAN / Üniversiteler Gerilerken Türkiye Yükselir Mi?	18
Mustafa KARŞAHİN / Gecekondular Kültürü Üzerine Bir Değerlendirme	20
Ali Osman TÜRKMEN / Faizle Borç Alanlar, Ebediyen Borçlu Kalacaklardır	22
Selami YILDIRIM / Fetih Ruhuna Ne Oldu?	24
Arif DURUSU / Ekonomiyi Kim Bozdu?	26
Ahmet ÇUVALDIZ / Anayasa Darbe Yasası da Siyasi Partiler ve Seçim Yasaları Darbe Yasası Değil Mi?	29
Hasan ALÇELİK / Rönesans Üzerine Düşünürken	30
Ramazan KIRAZ / Amcasız, Halasız ve Teyzesizliğe Doğru	32
Hüseyin TOPTAŞ / Salih Amel: İmanın Hayata Yansımaları	34
Salim DEMİREZEN / Bursa'dan Üsküp'e.....	36
Hüseyin SEZER / Başarımın Önündeki Engel Çaresizliği Kabullenmekle Başlar.....	38
Yıldırım SELAMOĞLU / Rönesans Yazıları	39
Lütfü KILIÇ / Bak (Ama Gör)	40

Ali Kamil YILDIRIM

AVRUPA BİRLİĞİ Ordu Kurabilecek Mi?

Bu yılın ilk ayında icra edilen Münih Konferansında Almanya Başbakanı'nın konuşması çok şeyi özetliyor; "Bildığımız dünya düzeni artık yok, en parlak dönemlerinde bile kusurlu olan bu düzen artık mevcut değil". Önümüzdeki Temmuz ayında Ankara'da icra edilecek olan NATO zirvesi de bu tespitlerin gölgesinde icra edilecektir. NATO'nun "Amiral Gemisi" konumundaki ABD'nin önceliği Avrupadan Pasifiğe kaydığına göre Ankara Zirvesinden çıkacak olan kararlar, Türkiye'yi de ilgilendiren yeni bir dünya düzeninin habercisi olabilecektir. .../Sayfa 8

H. Ali ÖZDEMİR

MUTLAK BUTLAN SİYASETİ TEMİZLER Mİ?

Siyasi bir iddiası ve davası olan herkes, temiz siyasetin savunucusu olduğunu dile getirmektedir. Ancak bugünlerde, siyaseti kirlüten ilişkilere karşı arınma ve temiz siyaset söylemini öne çıkaranlar, ülkenin siyasi gündemini belirlemektedir. ... /Sayfa 10

Ağlama değil, mücadele zamanı !..

Değerli okuyucu Hak ve Millet Davası'nın sesi UYANIŞ'ın 34'üncü sayısı ile huzurlarınızdayız. Tarih boyunca yeryüzünden silinmek istenen hakkın, adaletin ve gerçek hukukun savunucusu Aziz Türk Milleti'nin bugünde karşı karşıya olduğu tehdit ve tehlikeler karşısında, **“düşünmeyen beyin, sızlamayan yürek, ağlamayan göz”** bizden değildir.

Son Endülüs Devleti'nin hükümdarı Ebu Abdullah Muhammed şehri terk ederken bir kayanın üzerine çıkar ve Elhamra'ya son kez bakar. Bu durum karşısında yüreğinin ızdırabına dayanamaz başlar ağlamaya, gözyaşları ızdırabından hıçkırıklara dönüşür. Ve son kez dudakların şu sözler dökülür: **Elveda Elhamra elveda Endülüs...**

Ebu Abdullah'ın halini gören annesi emire Ayşe Hatun ise tarihe damgasını vuracak, ibret olacak şu sözleri söyler oğluna: **Ağla oğlum ağla. Uğrunda savaşmayıp, erler gibi koruyamadığın memleket için şimdi kadınlar gibi ağla...**

Davası “Türk Milletinin Varlık Beka Davası” olanların görevi her gün daha fazla çalışmak uyarma ve uyandırma çalışmalarına hız kesmeden devam etmeleridir. Ne diyordu Bilge Lider Millet Partisi'nin merhum Genel Başkanı Aykut Edibali, **“Bir Millet ıstırap içinde inlerken onun evlatları rahat edemez!”**

Bugün bir taraftan siyasetin sıcak gündemi üzerinden millet iradesi üzerinde yeni oyunlar tezgahlanırken 150 yıllık demokrasi kültürümüzün ayaklar altına alındığı yargı eliyle millet iradesinin hiçe sayıldığı yeni bir vesayet anlayışıyla karşı karşıyayız. Demokrasi, sadece seçim sandığından ibaret değildir. Demokrasi; hukukun üstünlüğü, adalet duygusu ve millet iradesine duyulan saygıyla anlam kazanır. Dün çeşitli vesayet odaklarından şikayet ederek iktidar olanlar bugün yeni vesayetler üreterek demokrasimizin üzerine bir karabasan gibi çökmekten çekinmedikleri gibi milletin aklıyla da adeta alay etmektedirler. Milletin aklıyla alay eden, toplumun gerçek sorunlarını görmezden gelen her anlayış eninde sonunda millet vicdanında mahkum olacaktır. **“Terörsüz Türkiye”** aldatmacasının millet iradesinde yeterli destek bulmadığını gördüğü için iktidarın ve ortaklarının kapalı kapılar ardında kotardığı yeni tuzaklar karşısında uyanık olmak en büyük görevlerimizden birisidir.

Bütün dikkatleri özellikle ana muhalefet partisine yapılan operasyonlara yönelterek, Türkiye'nin kadim sorunlarının çözümünü erteleyen iktidarın yeni bir başarı hikayesi yazması artık mümkün değildir. Millet; geçim derdini, adalet arayışını, gençlerin gelecek kaygısını, emeklinin ve dar gelirlinin yaşadığı sıkıntıları unutmaz. Bugün ihtiyaç duyulan şey; umutsuzluk değil, kararlılık ve mücadele iradesidir... Sessizlik değil, hakkın yanında durma, ağlamak değil, mücadele edebilme iradesi. Çünkü tarih, sadece yaşananları değil; yaşananlar karşısında kimlerin sorumluluk aldığını da yazacaktır.

Şimdi Millet Partisi Genel Başkanı, Hak ve Millet Davası'nın sancaktarı Sayın Cuma Nacar liderliğinde davasından vazgeçmeden mücadele eden kahramanlara destek olma ve selam durma zamanı. Hak ve Millet Davası'na inanmış siyasi ahlakın

asil temsilcileri Millet Partisi çatısı altında her türlü koltuk, mevki makam tekliflerini elinin tersiyle iterek Aziz Milletimizin geleceğinden duydukları kaygıyı anlatmak ve uyarmak için gece gündüz demeden çalışmalarına devam ediyorlar.

Değerli okuyucu, bu sayımızda da milletimiz ve devletimizle ilgili tuzaklar ile dolu süreçlerin analiz ve değerlendirmelerinin yer aldığı bir birinden değerli kalemlerin yazılarını bulacaksınız. Millet Partisi Genel Başkanı ve aynı zamanda dergimizin Başyazarı Sayın Cuma Nacar, **“Yargı sopasıyla toplumsal muhalefet yok ediliyor”** başlıklı yazısında Türk Siyaseti'nin içine düştüğü bunalımlı süreçten nasıl çıkabileceğinin ipuçlarını vererek; **“Ahlaksız bir temel üzerine siyaset inşa edilemez.”** uyarısında bulunuyor. Aynı konuda Dr. Kadir Çetin, **“Siyasette Arınma: Kirlenen Siyaset Mi, İnsan Mı?”**, H. Ali Özdemir de, **“Mutlak Butlan Siyaseti Temizler Mi?”** yazılarıyla siyaset üzerindeki yargı vesayetini dikkat çekiyorlar. Ali Kamil Yıldırım'da bu sayıdaki yazısında son dönemde İran-ABD-İsrail ekseninde devam eden savaş sırasında tartışmaya açılan NATO üzerinden yaptığı değerlendirmede, **“Avrupa Birliği Ordu Kurabilecek Mi?”** sorusuna cevap arıyor. Nejat Cebeci'de **“Türkiye Federasyona Mı Zorlanıyor?”** başlıklı yazısıyla bölgemizdeki gelişmelerin perde arkasını arıyor. Ahmet Karada; **“Aslan, Kurt ve Tilkiden Siyasete Dersler”** başlıklı yazısıyla siyasetçilere tavsiyelerde bulunuyor. Mustafa Göktekin ise son dönemdeki otoriterleşmeyi analiz ederek **“Diktatörlük ile Demokrasi”** arasındaki tercihi **“Elbette Demokrasi”** diyerek ortaya koyuyor. Yahya Demeli ise **“Davamız ve Dava Adamlarının Görevleri!”** yazısıyla hepimize görevimizi ve yapmamız gerekenleri bir kere daha hatırlatıyor.

Bu sayımızda ayrıca, Feyyaz İrfan, **“Üniversiteler Gerilerken Türkiye Yükselir Mi?”** Mustafa Kardeşahin, **“Gecekondu Kültürü Üzerine Bir Değerlendirme”**, Ali Osman Türkmen, **“Faizle Borç Alanlar, Ebediyen Borçlu Kalacaklardır”**, Selami Yıldırım, **“Fetih Ruhuna ne oldu?”** Arif Durusu, **“Ekonomiyi Kim Bozdu?”**, Ahmet Çuvaldız, **“Anayasa Darbe Yasası da Siyasi Partiler ve Seçim Yasaları Darbe Yasası Değil Mi?”** Hasan Alçelik, **“Rönesans Üzerine Düşünürken”**, Ramazan Kiraz, **“Amcasız, Halasız ve Teyzesizliğe Doğru”** hem ülke sorunları hem de siyasetin cevaplarını aradığı soruların analizini yapıyorlar.

Hüseyin Toptaş bu sayıda yazısında, **“Salih Amel: İmanın Hayata Yansıması”** başlığıyla çok önemli bir konuya dikkat çekiyor. Salim Demirezen ise, **“Bursa'dan Üsküpe”** yazısıyla bizi Asya'dan Avrupa'ya uzanan duygusal olduğu kadar tarihi bir yolculuğa çıkarıyor. Hüseyin Sezer ise, **“Başarının Önündeki Engel Çaresizliği Kabullenmekle Başlar”** yazısıyla çaresizliğe isyanın engelleri kaldırmak için şart olduğu değerlendirmesinde bulunuyor. Yıldırım Selamoğlu da, **“Rönesans Yazıları”** başlığıyla bugün entelektüel kesimin bile tartışmak için mesafe koyduğu bir konu üzerinden hepimize farklı bir pencere açıyor. **UYANIŞ** elbette şiiersiz kalmaz ve olmaz. Bu defa usta şair Lütfü Kılıç hepimize, **“Bak (Ama Gör)”** diye sesleniyor...

Yeni bir UYANIŞ' ta buluşuncaya dek hep UYANIK kalın ve UYARMAYA devam edin. Selam ve dua ile...

Yargı sopasıyla toplumsal muhalefet yok ediliyor

Türkiye bir aydır CHP hakkında verilen mutlak butlan kararı ve sonuçları ile yatıp kalkıyor. Dünya düzeni yeniden kurulurken ne oluyor ne bitiyor diye bir haber dinleyeyim, bir gazete okuyayım veya dijital bir alana bakayım deseniz, hemen karşınıza mutlak butlan kararı ile ilgili tartışmalar çıkıyor. Olan vatandaşa olmakta ve ekonominin, ahlakın, eğitimin, kültürün dibe vurmasına rağmen gündemde kendine yer bulmamaktadır. Konu elbette ki önemsiz değil. Türk demokrasisi, milli egemenlik, hukuk devleti, siyasi ahlak başta olmak üzere temel demokratik değerler ile yakından ilgili. Bu değerlerin nasıl içinin boşaltıldığı da yürek yaralayıcı. Ne var ki yine, sorunun temel sebepleri ve çözüm yolları üzerine konuşulması gerekirken, kayıççı kavgası görüntülerini izliyor vatandaşlarımız.

Haklı Muhalefet, Dürüst İktidar İçin Velinimettir

Siyaset ahlak üzerine inşa edilirse iktidar mevkiinde bulunanların da muhalefet edenlerin de icraatları hakka ve varlık sebeplerine uygun olur. Bütün siyasi partiler demokratik ve meşru yollarla iktidara gelerek, programlarının hayata geçirilmesini amaç edinir. Siyasi parti yöneticilerinin bu programa ve seçim bildirgelerine bağlı kalmaları asgari bir ahlak kuralıdır. Gerçek amaçları şan, şöhret, makam, mevki, para, pul ve programları da bir paravan ise ahlaki sapma nedeniyle baştan itibaren yapılan iş sakattır, çürüktür, değersizdir. Dolayısıyla ahlaki bir siyasetten söz edebilmek için öncelikle daha ilk başta niyetin sağlam olması gerekir. Bu özelliğin korunması için azami titizlik şart olduğu gibi zaman içerisinde yozlaşmalara izin verilmemelidir. Tarih tam milli ve iyi niyetle yola çıkılmış iken, vesayet altına alınmış olanların örnekleri ile dolu. Dolayısıyla iktidarı ile muhalefeti ile siyasi partiler hak üzere olmalıdır. İktidarın, varsa doğruları, elbette ki bu inkâr edilmemeli ama hataları da dürüstçe ve cesurca haykırılmalıdır. Sırf muhalefet etmek için tutarsız, yersiz, dayanaksız ve gerçeğe aykırı muhalefetin haklılığından söz edilemez. Aksi halde gülünç duruma düşüleceği gibi haksız bir yönetimin ekmeğine yağ sürülmüş olacaktır. Kim bilir böyle bir muhalefet, siyasi iktidar tarafından desteklenecek, belki de örgütlenecektir. Öyle olduğu içindir ki haklı bir muhalefet, dürüst bir iktidar için paha biçilmez değerdedir. İş başına geçerken ve yönetimde iken; doğrulukla, dürüstlikle, ehliyet ve liyakatla, ilim, hikmet ve kamu yararı ile ülkeyi yönetmesi gereken iktidarın da böyle bir

muhalefeti gerçekten velinimet olarak görmesi, baş tacı etmesi, hürmetle karşılaması gerekir. İşte ancak böyle bir tabloda siyasi ahlaktan söz edebiliriz.

Demokratik ülkelerde iktidarın denetlenmesinde siyasi partilerin rolü tartışmasızdır. Nitekim anayasada ve kanunlarda demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez bir unsuru olarak kabul edilmişlerdir. Gerçekten konu denge, denetim ve fren mekanizmaları sadece yasama ve yargıya bırakılamayacak kadar hayatidir. Bütün demokratik ülkelerde siyasi iktidarın denetimini sağlayacak yapılar mevcuttur. Demokratik siyasi hayatın ahlaka, adalete ve hukuka uygun devam edebilmesi için birtakım emniyet supapları vazgeçilmez bir zarurettir. Aslında bu mekanizmalar dürüst bir siyasi iktidar tarafından başarılı icraatlara, hatadan dönülmesine olanak sağlayacak imkanlar, dünya ve ahreti için de bir kurtuluş yolu olarak kabul edilmek zorundadır. Aksi halde demokratik bir hukuk devletinin yerine otoriter, totaliter rejimlerden söz edilir. Mecliste çoğunluğa sahip iktidar ve ortaklarının HSK eliyle yargıya, finansman boyutu ile medyaya, YÖK başkan ve üyelerini, rektörleri aynı zamanda bir parti genel başkanı olan cumhurbaşkanının ataması ile akademiye hâkim olunuyorsa, farklı ses çıkaranlar yargı sopası ile cezalandırılarak toplumsal muhalefet yok ediliyorsa, geriye siyasi partilerin muhalefeti dışında ne kalıyor ki?

Ana Muhalefette Neler Oluyor Ne Yapılabilir?

Anayasa ve diğer siyasi mevzuatımız da daha önce yapılan değişikliklerle ana muhalefet kavramı yerine TBMM’nde en çok üyeye sahip ikinci parti kavramının yerleştirilmesinin amacı ve meydana getireceği psikolojik etkinin tartışılması ayrı bir yazı konusu olabilir. Ancak mevzuatta adına ne denirse denilsin, biz yine de ‘ana muhalefet partisi’ demeye devam edilmesinin doğru olacağı düşüncesindeyiz. Eğer ana muhalefet partisinin İstanbul İl Kurultay’ında ve sonrasında da Büyük Kurultay’ında dolarlarla, hediyelerle, iş vaatleriyle delege satın alındı ve seçim fesada uğratıldı ise bu iddialar daha yargıya taşınmadan yapılacak iş her iki tarafın kılıçlarını çekerek birbirine saldırmaması olmalıydı. Elleri delillerin olduğunu düşünen tarafın diğer tarafla bir araya gelmesi ve aralarında bu meseleleri halletmesi gerekirdi. Varsa, bu işe karışan kim olursa olsun gereği yapılmalıydı.

Bu iddialar ispatlanamıyor ise de ileri sürenler en ağır bir şekilde kamuoyu önünde mahkûm edilmeliydi. Sorun yine de çözülemiyorsa; adil, tarafsız ve bağımsız anayasal yargı (Anayasa Mahkemesi) tarafından çözülmeliydi. Ne yazık ki şu anda yargı da bu gücünden mahrum bırakılmıştır. Dürüst, çalışkan, samimi, adil yargı yerine, siyasallaşarak iradesini siyasi iradeye teslim etmiş bir yargı olursa bu sorunun çözümü de imkânsız hale gelmekte ve siyasi iktidar olanları ellerini oğuşturarak seyretmekte, anayasa değişikliği, yeni ortaklık arayışları ile baskın erken seçim hesabı yapmaktadır. Siyasi Partiler ve Seçim Mevzuatı adil, eşit ve demokratik hâle getirilmelidir. Siyasi partiler dernek değildir. Özellikle siyasi mevzuatta hüküm bulunmayan hallerde Dernekler Kanunu hükümleri uygulanır maddesinin derhal değiştirilmesi gerekir. Ana muhalefet partisi yaşananlardan bir an evvel sıyrılmak, ülke ve dünya gündemine dönmek zorundadır.

Yeni Dünya Düzeni de Sömürgeci İş Birliği Dayanmaktadır!

Türkiye ekonomik, teknolojik, sosyal, kültürel, ahlaki ve hukuki hâsılı tüm alanlarda derin yarılmalar yaşarken, toplumsal yapının çürümüşlüğü, kokuşmuşluğa sürüklenmesi, tehlikenin çok katmanlı varlık ve yokluk meselesi haline geldiğini inkâr edilmez biçimde haykırmaktadır. Bütçe açığı, cari açık, enflasyon, borçlanma, faiz oranları had safhaya ulaşmıştır. Vatandaş çalışanı, çalışamayanı, emeklisi ile perişan edilmiştir. Gelecek yabancı sermayeye 20 yıllık vergi muafiyeti, kirli servet sahiplerinin Türkiye'yi üs haline getirmesine sebep olacağı gibi yerli sermaye ile gireceği haksız rekabette yerli sermayenin boğulmasına yol açabilecektir. Zaten güzelim vatanımız suç şebekelerinin merkezi ve hesaplaşma arenasına dönüştürülmüş durumdadır.

Dünyada ve özellikle bölgemizde güç merkezlerinin amansız savaşları, anlaşmaları yaşanırken, dünya düzeni/düzensizliği yeniden kuruluyor. Türkiye'ye biçilen rol ve bu role kayıtsız şartsız teslim olmuş veya biçilen rolü biz daha iyi oynarız, biz daha kullanışlı bir aparatız yarışına girmiş iktidar ve muhalefet anlayışı devletimizin-milletimizin tarihi büyük bir tehlike ile karşı karşıya kaldığını göstermektedir. Oyun kurucu küresel güçlerin her türlü insan hak ve özgürlüğünü, zenginliği, insan onuruna yaraşır bir hayatı sadece kendilerinin, artanın da kendi halklarının hakkı olduğuna inanmaları, diğer insanların ise köleliğe mahkûm varlıklar olduğu sapkın görüşü dünya siyasetine hâkim olmayı sürdürüyor.

Siyasi arenada ise Ankara merkezli, Türk Milletinin hak ve menfaatlerini önceleyen politikalar yerine her biri farklı güç merkezinin borazanlığı yapılmaktadır. ABD'nin bölge üzerindeki projelerine sessiz kalarak, bölgede oluşturulmaya çalışılan triumvirliğin parçası

olmaya dünden razı olanları mı dersiniz, Londra merkezli güçlerin Avrupadan bölgeye uzanan egemenliklerinin sözcülüğüne soyunanları mı dersiniz, Rus-Çin ittifakının içinde edilgen bir figür olarak yer almayı bir çare olarak görenleri mi dersiniz? Ne ararsanız var, derde devadan gayrı. Türkiye'nin, Körfez ülkelerini kapsayan güvenlik düzeni inşa etmek istediği açıklamaları insana, "Kimin adına?" sorusunu sordurtuyor. Biz bölgesel paktların zuretinini ifade ederken; tam bağımsız, etkin, Türk milletinin ve bölge ülkelerinin hak ve menfaatlerini önceleyen bir oluşumdan söz ediyoruz. Paktın olmazsa olmaz şartı budur. Aksi halde küresel sömürgeci güçlerin bölgede jandarmalığına soyunmuş bir anlayışla oluşturulacak paktlar milletimizin ve bölge insanların hayrına olmayacaktır. İşte Arap Birliği, İslam İşbirliği Teşkilatı, Körfez İşbirliği Konseyi, Türk Devletleri Teşkilatı'nın bölge ülkelerinin hayrına bir siyaset geliştirme ve uygulama imkanı elinden alınıp, acze düşürüldüğü gibi...

Bölgenin Türkiye, Mısır ve Suudi Arabistan üçlüsünün oluşturduğu bir yapı ile küresel güç odakları adına yönetilmesinin kabul edilemez olduğunu ülkeyi yönetenler aklından çıkarmamalıdır. Bu üçlü yönetime ilerleyen zamanlarda İsrail'in dahil edilmesi ile İsrail merkezli bir yönetim inşasının hedeflendiği sır değildir. Trump'ın buyurgan bir üslupla, Birleşik Arap Emirlikleri, Bahreyn, Sudan ve Fas'tan sonra Suudi Arabistan, Mısır ve Türkiye'nin de İsrail ile yapılan Abraham Anlaşmaları'nı kabul etmek zorunda olduklarına dair açıklaması gerçek niyetin ne olduğunu ortaya koymaktadır. Halbuki İsrail'in yapılan anlaşmaları bir çırpıda yok sayması alışılmadık bir durum değildir. Nitekim İsrail'in yapılan anlaşmalara rağmen değişik bahanelerle Gazze'deki soykırımını ve Batı Şeria'da Yahudi yerleşimcileri eliyle yürüttüğü işgali devam etmektedir. Netanyahu, Gazze'nin %60'ının işgal ettiklerini, %70'inin işgali emrini verdiğini açıklamıştır. Öyleyse imzalanan anlaşmaların İsrail yönetimi için ne değeri var ki?

İnsan ve Meydana Getirdiği Birliklerin Varlık Sebebini Hatırlamak!

İnsan dünya hayatının kısacık olduğunun bilinci ile zulmü ortadan kaldırmak; hak, adalet ve barış üzerine kurulu düzeni yeniden inşa etmekle görevlidir. Bu amaç insanın yeryüzünde halife olması ve varlık sebebini bir gereğidir. Görevi sadece kendi ülkesi, bölgesi ile sınırlı olmayıp bütün insanlığa adaleti, özgürlüğü getirecek barış medeniyetini hâkim kılmaktır. İnsanın meydana getirdiği siyasi, sosyal, kültürel birliğin değişik fonksiyonları ve etkileri olmakla birlikte bunların içinde, varlık sebebine uygun amacı gerçekleştirecek ve diğerlerini etkisi altına alacak olanı siyasi mücadeledir ve adalet, emniyet ve barış kurucu bir siyasi mücadele vazgeçilmez ve müstesna bir konumdur. İşte Millet Partisi'nin yürüttüğü siyasi mücadelenin tam olarak anlamı budur.

AVRUPA BİRLİĞİ ORDU KURABİLECEK Mİ?

Ali Kamil YILDIRIM

Bu yılın ilk ayında icra edilen Münih Konferan-sında Almanya Başbakanı'nın konuşması çok şeyi özetliyor; "Bildığımız dünya düzeni artık yok, en parlak dönemlerinde bile kusurlu olan bu düzen artık mevcut değil". Önümüzdeki Temmuz ayında Ankara'da icra edilecek olan NATO zirvesi de bu tespitlerin gölgesinde icra edilecektir. NATO'nun "Amiral Gemisi" konumundaki ABD'nin önceliği Avrupa'dan Pasifiğe kaydığına göre Ankara Zirve-sinden çıkacak olan kararlar, Türkiye'yi de ilgilendiren yeni bir dünya düzeninin habercisi olabilecektir. Zirve kararlarının Türkiye'ye muhtemel etkilerini 8-9 Temmuz sonrasında analiz etmeye çalışacağız. Ancak Zirve'den çıkması en muhtemel sonucun "Avrupa'nın Güvenliği"nin öncelikle Avrupa tara-fından sağlanması olduğunu tahmin etmek güç de-gildir. O nedenle şimdilik bu sayıda AB Ordusunun mümkün olup olmadığına bakacağız.

Avrupa Güvenliğinde "Stratejik Özerklik"

Avrupa ülkeleri II. Dünya Savaşı'nın sonundan beri Avrupa'yı savunma konusunda yeterli olmadılar, çün-kü kendilerini korumak için yabancı bir güç olan Amerika Birleşik Devletleri'ne güvendiler. O günden beri Avrupa'nın güvenlik garantörü olarak hareket eden ABD, 2025 yılından itibaren garantörlükle ilgil-enmediğini açıkça ortaya koydu. Avrupa artık ken-disini savunmak için Amerika Birleşik Devletleri'nin doğrudan desteğine güvenemez durumdadır. İkinci Dünya Savaşından beri ilk kez Avrupa devletleri şimdi muhtemel bir Rus saldırganlığına karşı savunmasız ve tek başına kalıyor. Geçen yıl bu yılın gerçekle yüzleşen Avrupa'nın NATO ülkeleri 2035 yılına kadar savunma harcamalarını GSYİH'nin %3,5'ine çıkarmayı kabul ettiler. Bunun anlamı 27 Avrupa ülkesinin savunmaya yıllık 400 milyar avro tahsis etmesi demektir.

Ancak sadece harcamayla güvenlik sağlanamaz. Fi-nansal desteğin Avrupa'nın savunma ve güvenliğine katkı sağlaması için bu amaçla kurumsallaşmış bir yapılanmaya ihtiyaç bulunmaktadır. Bu bağlamda

bazı Avrupa kaynaklarında ABD'siz ve Türkiye'siz "Avrupa Stratejik Özerkliğinden" bahsedilmekte-dir. Böyle bir otonomi Avrupa'ya yönelik tehdidi caydırmaktan uzak olacağı gibi, olası bir savaşı da kazanma şansı yok derecesindedir.

NATO Varken Neden Avrupa Ordusu?

Hem ABD ve hem de Avrupa ülkelerinin NATO gibi bir güvenlik kurumuna ihtiyacı var ve bu ihtiyaç devam ediyor. Buradaki asıl sorun ABD'nin Avrupa Güvenliğinde öncü rolünü Avrupalılara bırakması-dır. ABD Avrupa Kıtasının savunması için kullandığı ekonomik yükün, yine Avrupalılar tarafından karşı-lanmasını istemektedir. ABD bir yandan NATO üze-rinden Avrupa savunmasına konvansiyonel ve nükle-er caydırıcılığı ile birlikte uzay, istihbarat ve iletişim gibi alanlarda katkıda bulunurken, kıtanın kolektif savunma gücünün yine kıta tarafından sağlanmasını istemektedir. Bu amaçla ABD ve bazı AB kaynakların-ca önerilmekte olan sistem şu şekilde tanımlanmak-tadır: Tüm Avrupa adına AB Avrupa'nın savunma ve güvenliğini sağlayacak kurumsal bir yapı kazanmalı, NATO bünyesindeki yüksek komutanlıklar dahil olmak üzere üst NATO kadrolarını Avrupalılar dev-ralmalıdır. **ABD kaynakları bu yeni yapılanma için "AB'nin Avrupa'nın Pentagon'una dönüşmesinden" bahsederken, bazı Avrupa Bakanları "Avrupa Bir-leşik Devletleri" ifadesi kullanmaya başlamıştır.**

Esasen AB 1993 Maastricht Antlaşması ile "Ortak Dış ve Güvenlik Politikası"nı ilan etmişti. Yani AB kurumsal yapısı altında Avrupa'nın savunma ve gü-venliğinin sağlanması öngörülmekteydi. Ancak ABD talebi ve etkisiyle bu politika 1998 yılında rafa kaldı-rılmıştır. Çünkü bu görev ABD'nindi ve onun NATO içindeki önceliği ve hamiliği korunacaktı. Özetle AB'nin savunma işleriyle uğraşmaması gerekiyordu. Bu sayede AB ülkeleri kaynakları kendi toplumları-nın refahına yönlendirmişlerdi. Halen 450 milyon nüfuslu AB ülkelerinin Çin ekonomisi büyüklüğün-de ekonomisi bulunmaktadır.

Avrupa Ordusu Önündeki Engeller

Avrupa Ordusu kurulması bağlamında İlk engel Avrupa ülkelerindeki savunma anlayışıdır. Avrupa ülkelerindeki savunma anlayışı "kita" savunması üzerine değil, ulusal savunma sorumluluğu üzerine inşa edilmiştir. İkinci engel AB'nin böyle bir sorumluluğu üstlenebilecek kurumsal yapısı olmamasıdır. Üçüncü engel Avrupa genelindeki ülkelerin ulusal egemenliklerinden vazgeçme eğiliminde olmaması ve orduları üzerindeki egemenliklerini korumak istemesidir. Dördüncü engel yapısal bir engeldir. Avrupa orduları ulusal ordular olup, ABD ordusu olmadan kıtayı savunmak için yapılandırılmamıştır. Yani bu ordular kıtayı savunacak ABD orduları ile işbirliği yapacak tarzda oluşturulmuşlardır. Diğer bir engel ise Avrupa ülkelerinin NATO'ya verdikleri savunma harcamalarını GSYİH'nın %3,5'ine çıkarma sözünü yerine getirmesi de zor görünüyor. Cephe hattında olmayan ülkelerin iç politikaları için bu pek de popüler değil. **En önemli engel ise NATO mensubu olup, AB üyesi olmayan ülkelerin AB Ordusu olarak Avrupa kolektif savunmasında nasıl yer alacağı sorunudur?**

AB Avrupa Ordusu Kurabilecek mi?

Yukarıda sıralanan engeller dikkate alındığında **Avrupa'nın NATO'dan müstakil ayrı bir ordu kurması yakın gelecekte mümkün ve pratik görülmemektedir.** Yapılacak şey NATO ittifakını daha fazla Avrupalılaştırmak olacaktır. Eğer Avrupa ülkeleri 1993 Maastricht hükümlerine dönerek AB'ye kurumsal olarak Avrupa'nın savunma güvenliğini dizayn etme yetkisini devrederse; AB'nin işi, Avrupa savunma birliklerinin finansmanı ve örgütlenmesini yönetmek olacaktır. Böylece "Kurumsal AB" üye ülkelerin savunma tedarik süreçlerini birleştirecek, büyük savunma alımlarını yönetecek ve üye ülkelerin savunma sanayini entegre edecektir. NATO, Avrupa'nın Muharip Komutanlığı olarak kalacak, ancak ittifak giderek daha fazla Avrupalılaşacaktır. Özetle Avrupa kıtasının savunma yükünü Avrupalılar üstlenecek, NATO içinde daha çok yetki ve karar sahibi olacaktır.

tır. Ancak sahadaki gerçekler Avrupa Birliğinin bu hedeften oldukça uzak olduğunu göstermektedir. Nitekim Avrupa'nın iki başat ülkesi Almanya ve Fransa, geleceğin savaş uçağının ortak geliştirilmesi projesini ulusal tercihler nedeniyle akamete uğrattılar.

Türkiye

AB üyesi olmayan üç önemli NATO ülkesi bulunmaktadır; Türkiye, İngiltere ve Norveç. İngiltere ve Norveç'in Avrupa kolektif güvenliğinde ya da Avrupa Ordusu yapısında nasıl yer alacağı elbette kendi tercihleridir. **Ancak Türkiye'nin Avrupa kolektif güvenliğinde görev alıp almaması "milli bir stratejik bir tercih" haline gelmektedir.** AB açısından üye yapılmak istenmeyen Türkiye'nin Avrupa kolektif savunmasında yer alması önemli görülmektedir. **AB'nin pusulası işte burada şaşmaktadır: AB Türkiye'yi asli üyeliğe uygun görmezken, kıtanın kolektif savunmasının Türkiye'siz olamayacağı görüşündedir.** Bu tercihin elbette önemli nedenleri var. İlki Türkiye'nin Jeopolitik konumunun Avrupa savunması için hayati değerinde önemli olduğudur. İkincisi ise Türk Ordusunun Avrupa'nın en saygın konvansiyonel gücü olması ve bunun Avrupa güvenliğine sağlayabileceği eşsiz katma değerdir.

Türkiye elbette Avrupa'nın savunmasında yer almadan önce, özellikle AB ile tıkanan süreçlerin çözüme kavuşmasını talep etme hakkına sahiptir. AB ile kısa, orta ve uzun vadeli sorunlar yıllar içinde birikmiş ve yüksek bir meblağ teşkil etmektedir. AB ile duraksayan üyelik süreçleri, Gümrük Birliği Anlaşmasının güncellenmesi, vize sorunu, kitlesel göç sorunları, AB savunma fonlarından Türkiye'nin yararlanmasının önlenmesi bu sorunların başında yer almaktadır. Diğer yandan AB'nin son dönemde hayata geçirmekte olduğu "Made in Europe" ilkesi ile, Çin ve Hindistan'la yaptığı Serbest Ticaret Anlaşmalarının kapsamında, AB'ye ihraç edilmekte olan Türk ihraç mallarının geniş ölçüde yer alması Türkiye ihracatını olumsuz etkileyecektir.

AB bu sorunları dondurup Türkiye ile sadece savunma bağlamında ortaklık yaparak Mehmetçiği nöbete çağırmak isteyecektir. Türkiye'nin Avrupa kolektif savunmasında yer alması için bu sorunların çözüme kavuşması hem milli bir mesele, hem de jeopolitik zorunluluktur. **Görünür gelecekte bu sorunların çözümü mümkün görülmemektedir. O halde Türkiye Batı ile savunma güvenlik ilişkilerini, AB ülkelerinin de üye olduğu ve veto hakkına sahip olduğu NATO ile sınırlaması en doğru ve onurlu seçenek olacaktır.**

SİYASETTE ARINMA: KİRLENEN SİYASET Mİ, İNSAN MI?

Dr. Kadir ÇETİN

Son günlerde siyasetin en çok konuşulan kavramlarından biri: "SİYASETTE ARINMA."

Ne kadar güzel, ne kadar umut verici bir ifade: Arınma...

Ancak insanın aklına şu sorular geliyor. Arınma ihtiyacı neden doğdu? Temiz olanın arınmaya ihtiyacı olur mu?

Eğer arınmadan söz ediliyorsa, ortada kabul edilmiş bir kirlenme de var demektir.

O halde önce şu soruya dürüstçe cevap vermek gerekir. Siyaseti kim kirletti?

Kirlenen Siyaset Değil, Hırsın Teslim Aldığı İnsandır

Siyaset, özünde millete hizmet etme ve devlet yönetimine katkı sunma sanatıdır.

İnsan, doğruluk ve dürüstlük çizgisini koruduğu sürece siyaset de temiz kalabilir. Ancak makam, mevki, şöhret ve güç tutkusu kontrolsüz, şeytani bir hırsa dönüştüğünde kirlenmenin kapısı aralanır.

Bir zamanlar ülkeye hizmet etmek için girilen siyaset, bugün bazıları için hayat boyu ayrıcalık ve ekonomik güvence sağlayan bir mesleğe dönüşmüş durumdadır.

Özellikle bizim gibi demokrasi kültürünün yeterince kökleşmediği toplumlarda makam büyüdükçe tevazu küçülüyor.

Yetki arttıkça hesap verme duygusu zayıflıyor.

Millet adına görev üstlenenler, zamanla kendilerini milletin hizmetkârı değil, milletin üstünde bir sınıf olarak görmeye başlıyor.

İşte siyasetin kirlenmesi tam da burada başlıyor.

Çünkü kirlenmenin kaynağı siyaset değil; kurumsal olarak denetlenemeyen güç ve bireysel bazda dizginlenemeyen hırstır.

Siyaset Neden Bu Kadar Cazip Hale Geldi?

Siyasetteki bozulmanın en önemli sebeplerinden biri, siyasi makamların sunduğu ayrıcalıklardır.

Çünkü siyaset artık fedakârlık üretmekten çok imtiyaz üretmektedir.

Şu sorunun cevabı verilmelidir: Cumhuriyetin ilk yıllarında öğretmen maaşıyla neredeyse eşit seviyede olan milletvekili maaşları bugün nasıl oldu da öğretmen maaşının dört-beş katına ulaştı?

Bir milletvekili ya da belediye başkanı; bir öğretmenden, doktordan, mühendisten, işçiden veya çiftçiden daha değerli hangi hizmeti vermekte ve fedakarlıkta bulunmaktadır ki bu kadar fazla ayrıcalığa sahip olmaktadır?

Milletin vergileriyle oluşan kaynaklar, milletin hizmetine harcanacağı yerde siyasi makamları cazip hale getiren araçlara dönüşmektedir.

Sonra da toplum şaşkınlıkla sormaktadır: "Neden herkes siyasete girmek istiyor?"

Çünkü Türkiye'de siyaset, hizmet kapısından çok fırsat ve imkân kapısı olarak görülüyor.

1995 yılında ABD'de bulunduğum sırada, üç dönem boyunca Arizona Senatörlüğü yapan Dennis De Concini'nin, mahalli gazetede çıkan bir mülakatını okumuştum.

De Concini, senatörlüğün ömür boyu sürecek garantili bir makam olmadığını, ailesinin geleceğini de düşünmek zorunda olduğunu belirterek yeniden aday olmayacağını açıklamıştı.

Görev süresi sona erince de kurucuları arasında bulunduğu hukuk bürosuna dönerek avukatlık yapmaya devam etti.

Bizde ise siyasetin bırakılması değil, son nefese kadar bırakılmaması haber değeri taşıyor.

Paranın Konuştuğu Yerde Erdem Susar

Siyasetteki en büyük çarpıklıklardan biri aday belirleme süreçleridir.

Birçok dürüst, ahlaklı, birikimli ve erdem sahibi insan daha yolun başında sistemin dışına itilmektedir. Çünkü aday olabilmenin ilk şartı çoğu zaman fikir değil, maddi güç olmaktadır.

Parası olmayanın projesi de vizyonu da heyecanı da çoğu zaman karşılık bulmamaktadır.

Buna karşılık ekonomik güce sahip olanlar yarışa birkaç adım önde başlamaktadır.

Böylece siyaset hizmet alanı olmaktan çıkıp yatırım alanına dönüşmektedir.

Yatırım mantığıyla girilen yerde ise yatırımın geri dönüşü aranır.

İşte rant ilişkileri, kayırmacılık, ihale ağları ve çıkar düzeni tam da bu noktada filizlenir.

Sonrası ise kamuoyunun hafızasında yer eden o meşhur görüntüler...

Çikolata kutuları, ayakkabı kutuları ve içlerinden çıkan Dolarlar, Euroolar ve servetler...

Demokrasinin Önündeki Engel: Aday Belirlemede Lider Sultası

Siyasetin kirlenmesi sandıkta değil, aday listeleri hazırlanırken başlamaktadır.

Demokrasilerde esas olan milletin tercihidir.

Ancak milletvekilliği, belediye başkanlığı ve üst düzey kamu görevleri hizmet makamı olmaktan çıkıp imtiyaz kapısına dönüştüğünde, bu görevlere talip olanların amacı da değişmektedir.

Bugün birçok partide adayların kaderi vatandaşın değil, birkaç kişinin veya parti genel başkanlarının iki dudağı arasındadır.

Bu anlayış demokrasiyi güçlendirmez; tam tersine zayıflatır.

Milletin tanımadığı, benimsemediği isimler listelere yerleştirilirken toplumun içinden çıkan birçok nitelikli, erdemli insan sistem dışında bırakılmaktadır.

Sonra da siyasete duyulan güvenin neden azaldığı sorulmaktadır.

Oysa güven, dayatmayla değil, temsi edilme hakkının adil inşa edilmesi ile sağlanır.

Kamu Malını Emanet Değil Ganimet Gibi Görenler

Siyasetin en tehlikeli hastalıklarından biri, kamu kaynaklarının kişisel mülk gibi görülmesidir.

Makamını kullanarak akrabasını koruyan, yakın çevresini, siyasi yandaşlarını kollayan ve çevresine ayrıcalık sağlayanlar yalnızca hukuku değil, milletin emanetini de çiğnemektedir.

Ne yazık ki toplumun en derin yaralarından biri budur.

Çünkü vatandaş vergisini hizmet üretilsin diye verir, birilerinin nüfuz alanı genişlesin diye değil.

Kamu görevi kazanç kapısı değil, ağır ve kutsal bir emanettir.

Bu emaneti kötüye kullananlar yalnızca seçim sandığında değil, hukuk önünde de hesap vermelidir.

Gerçek Arınma Bedel Ödemeden Olmaz

Bugün siyasette arınmadan söz ediliyor.

Fakat gerçek arınma, birkaç sloganla veya süslü söylemlerle gerçekleşmez.

Arınma; sistemi kirleten alışkanlıklarla yüzleşmeyi, ayrıcalıklardan vazgeçmeyi ve bedel ödemeyi gerektirir.

Demokrasi kültürünün geliştiği toplumlarda seçmenin iradesi reklam bütçeleriyle değil; fikirlerle, projelerle ve liyakatle şekillenir.

Bu nedenle siyasetin gerçekten arınabilmesi için:

- * Seçmenin iradesini etkilemeye yönelik astronomik propaganda ve reklam harcamalarına son verilmelidir.
- * Kamu adına yetki isteyen herkes, projelerini ve hedeflerini, tüm adaya eşit imkân sağlayan TRT aracılığıyla halka anlatmalıdır.
- * Fikren zayıf, mali olarak güçlü partileri ayakta tutan "hazine yardımları" kaldırılmalıdır.
- * Yerel yönetim kaynaklarının siyasi faaliyetleri finanse etmesinin önü tamamen kapatılmalıdır.
- * Samimiyet varsa önce siyasi makamlara tanınan ayrıcalıklar azaltılmalıdır.
- * Aday belirleme süreçleri parti merkezlerinin değil, halkın denetimine açılmalıdır.
- * Siyasi etik kuralları tavsiye niteliğinden çıkarılıp yaptırıma bağlanmalıdır.
- * Mal varlığı beyanında şeffaflık istisna değil, kural haline getirilmelidir.
- * Siyaset bir zenginleşme aracı değil, millete hizmet sorumluluğu olarak görülmelidir.
- * Devlet kadrolarında sadakat değil; ehliyet, liyakat ve adalet esas alınmalıdır.
- * TBMM'nde vekil sayısı 600 yerine 400'e indirilmelidir.

Çünkü arınma; kirlenmiş düzeni koruyarak değil, onu değiştirme cesareti göstererek mümkündür.

Millet artık söz duymak değil, örnek görmek istiyor.

Eğer siyasette arınma gerçekten isteniyorsa; önce aynaya bakılmalıdır.

MUTLAK BUTLAN SİYASETİ TEMİZLER Mİ?

H. Ali ÖZDEMİR

Siyasi bir iddiası ve davası olan herkes, temiz siyasetin savunucusu olduğunu dile getirmektedir. Ancak bugünlerde, siyaseti kirleten ilişkilere karşı arınma ve temiz siyaset söylemini öne çıkaranlar, ülkenin siyasi gündemini belirlemektedir.

Siyasi Partiler Kanunu'nun 4. maddesinde, "Siyasi partiler, demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır" denilmektedir. Aynı hüküm, Anayasa'nın 68. maddesinde de yer almaktadır.

Son günlerde yaşanan olaylar göstermiştir ki parlamentoda yer alan ve şahsiyetli, ilkeli siyaseti rehber edinen tek bir parti dahi kalmamıştır. Parlamento içindeki siyasi partiler, demokrasinin vazgeçilmez unsuru olmaktan uzaklaşmıştır. Bugün parlamentoda bulunan partiler, otoriter sistemi meşrulaştırma yolunda kendilerine siyasi pay çıkarmaya çalışan ve görev bekleyen yarı resmî kuruluşlar görünümündedir. Bu noktada mevcut yapıdan, vazgeçilmez olan ilkeli ve demokratik bir tutum beklemek saflık ya da cehalet olur.

“

Umutsuzluk ve çözümsüzlük siyasette asla kabul edilemez. Önemli olan, vazgeçilmez unsur olarak tanımlanan siyasi partilerin gerçek demokrasiye ve siyasallaşmamış hukukun üstünlüğüne samimiyetle inanmalarıdır.

”

İktidar partileri, demokrasinin nimetlerinden yararlanarak çoğunluğun oylarıyla iktidar olduklarını övünerek söylemekten kaçınmamaktadır. Çoğunluk gücünü arkasına alan bu anlayış, her türlü siyasi manevrayı kullanarak muhalefet partileriyle adeta kedi-fare oyunu oynamaktadır. Oysa muhalefet partileri de demokrasinin vazgeçilmezidir. Muhalefet, iktidarın bir aparatı değildir. Hiçbir iktidar, “Kural-ları istediğim gibi kullanırım, istediğim partiye yön veririm” anlayışıyla hareket ederek herkese demokrasi rolü biçemez. İktidarlara muhalefet partilerine nasıl ve hangi sınırlar içinde muhalefet yapacağını dayatamayacağı gibi, kamu görevi yapan memurlara da tarafsızlık ilkesine aykırı biçimde görevlerini nasıl yapmaları gerektiğini tarif edemez.

Özellikle adalet mekanizmasını kullanarak ülke yönetimini kendi hukuksuz emellerine göre şekillendirme alışkanlığı, zamanla kanıksanmış bir rejimin kökleşmesine neden olmaktadır. “Astığım astık, kestiğim kestik” anlayışı demokrasi değildir; bunun adı başka bir şeydir.

Ne denmiştir? “Adaletin olmadığı yerde zulüm vardır.” Adaletsiz bir yönetim sadece kötü bir yönetim değildir; aynı zamanda can acıtan bir zulümdür. Zulüm kelimesi bazılarının göre abartılı gelebilir. Dışarıdan bakıldığında bu değerlendirme aşırı bulunabilir. Ancak meselenin özüne inildiğinde durum farklıdır.

Bir belediye başkanının yolsuzluk yapması elbette bir suçtur. Ancak burada basit bir hatadan söz etmiyoruz. Siyaset ve demokrasilerde vatandaş ile devlet arasındaki görünmeyen sözleşmeden bahsediyoruz. Bu sözleşmenin temel dayanağı adalettir. Eğer adalet ortadan kalkarsa sistem sadece bozulmakla kalmaz; aktif şekilde vatandaşlarına karşı bir eziyet mekanizmasına, yani zulme dönüşür.

“

Mutlak butlan siyaseti temizleyebilir mi bilinmez; ancak adalet, ahlak ve hukuk bilinci olmadan hiçbir karar tek başına siyaseti temizlemeye yetmez.

”

Mesele, birilerinin siyasi kanaldan soygun düzeni kurarak sadece bireysel manada zengin olma hayali değildir. Asıl mesele, sistemin bizzat bireysel çıkarla beraber eş, dost, akraba ve yandaşa menfaat sağlamak için kullanılmasıdır. Hakkı olanın değil, tanıdığı olanın kazandığı bir düzen kurarsanız; bu düzenin dışında kalan sıradan insanlar için her gün ve her saniye yaşanan bir zulüm ortaya çıkar. Başka bir ifadeyle bürokratik bir şiddet uygulanmış olur.

Zulüm içeride vatandaşları ezerken, zillet ise uluslararası boyutta milleti küçük düşüren tabloyu ifade eder. Adaletin olmadığı bir devlet, uluslararası platformlarda ciddiye alınmaz ve güven vermez. Kurumları çökmüş, ehliyet ve liyakatin ortadan kalktığı bir sistem, dışarıdan bakıldığında saygınlığını ve itibarını kaybetmiş bir yapı olarak görülür. Zilletin anlamı budur.

Bu karanlık tabloyu özetlersek; belediyelerdeki ahlaksızlık örnekleri, ardından adaletin çöküşü, içeride zulüm ve dışarıda zillet ortaya çıkarken, bunun üzerine bir de mutlak butlan kararı eklenmektedir.

Ancak umutsuzluk ve çözümsüzlük siyasette asla kabul edilemez. Önemli olan, vazgeçilmez unsur olarak tanımlanan siyasi partilerin gerçek demokrasiye ve siyasallaşmamış hukukun üstünlüğüne samimiyetle inanmalarıdır.

Adalet çöktüğü zaman siyaset kaçınılmaz olarak zulme dönüşecektir. Peki, mutlak butlan kararlarıyla yüksek mahkemeler tek başlarına bir toplumu ahlaki çöküşten kurtarabilir mi? Kirlenmiş siyaseti düzeltebilir mi?

Yoksa hukuk da, içi boşaltılmış ahlak söylemleri gibi, asıl sorunu çözen ve insanları iyileştiren bir mekanizma olmaktan ziyade; yalnızca ortaya çıkan felaketlerin sonuçlarına çare arayan, enkazı temizleyen teknik bir araç mıdır?

Eğer bir toplumun vicdanı gerçekten zedelenmişse, onu mahkeme koridorlarında verilen bir kararla yeniden inşa etmek mümkün müdür?

Bu nedenle mesele yalnızca mutlak butlan kararı değildir. Asıl mesele; siyasetin, hukukun ve toplumun yeniden adalet, ahlak ve liyakat temelinde inşa edilip edilemeyeceğidir. Çünkü adaletin kaybolduğu yerde hukuk zayıflar, hukukun zayıfladığı yerde ise demokrasi anlamını yitirir.

Mutlak butlan siyaseti temizleyebilir mi bilinmez; ancak adalet, ahlak ve hukuk bilinci olmadan hiçbir karar tek başına siyaseti temizlemeye yetmez.

TÜRKİYE FEDERASYONA MI ZORLANIYOR?

Nejat CEBECİ

ABD'nin Ankara Büyükelçisi Tom Barrack, "Yeni bir bölgesel düzenlemenin zamanı geldi" diyerek Osmanlı Eyalet Sistemi'ni çağrıştıran önerilerde bulunmaya başladı. Barrack, Osmanlı millet sistemini andıran bir bölgesel entegrasyon modelini savunurken bölgede Türk-Kürt-Arap ittifakının gerekliliğine vurgu yapıyor.

Barrack, "Irak, Suriye ve Türkiye'yi Amerikan temas ve kaldıraç noktasında tek, tutarlı bir odakta dengelemek, Başkan Trump tarafından benimsenen misyon-dur." diyor. Antalya Diplomasi Forumu'ndaki açıklamalarında da Orta Doğu'da kalıcı olabilen yönetimlerin "güçlü liderlik rejimleri" olduğunu ileri sürüyordu.

Bu süreçte Washington kaynaklı bazı çevrelerde "Ortadoğu Birleşik Devletleri" ifadelerinin yer aldığı haritaların dolaşıma sokulması da dikkat çekmektedir.

Elbette Türkiye'nin ve içinde bulunduğumuz coğrafyanın yeniden düzenlenmesine yönelik dış merkezli fikirler Barrack ile başlamış değildir. Bu yaklaşımın fikrî altyapısı çok daha önce oluşturulmuştur.

Neo-Osmanlılık olarak adlandırılan yaklaşım, Barrack'tan önce eski CIA mensubu ve ABD'nin Orta Doğu üzerine çalışan stratejistlerinden **Graham Fuller** tarafından savunulmaktaydı. Fuller, Türkiye'nin Osmanlı mirasından yararlanarak Balkanlar, Kafkasya, Orta Doğu ve Orta Asya'da siyasi, ekonomik ve kültürel etkisini artıran bir bölgesel güç hâline gelmesini öngörüyordu. Bu yaklaşımı elbette Türkiye'nin çıkarları için değil, ABD'nin bölgesel stratejilerine uygun olduğu için savunuyordu.

Bazı Batılı stratejistler de Neo-Osmanlılık düşüncesinin köklerini Soğuk Savaş'ın son dönemine ve Sovyetler Birliği'nin dağılma sürecine kadar götürmektedir.

Benzer görüşlerin Türkiye'de farklı siyasi çevrelerde karşılık bulması ise dikkat çekicidir.

Mahkeme kararıyla mutlak butlan sonrası CHP'nin başına getirilen Sayın Kemal Kılıçdaroğlu, bir grup toplantısında şu ifadeleri kullanmıştı:

"Osmanlı'nın topraklarına bakın. Türkiye o coğrafyaya gitmek, o coğrafyada kendi kişiliğini geliştirmek zorundadır. Küçülerek değil, büyüyerek gitmek zorundayız. Osmanlı coğrafyasında Türkiye olmalı."

Bu açıklamalar, uzun süredir iktidar çevrelerinde dile getirilen söylemlerle benzerlik göstermektedir.

Nitekim İçişleri Bakanı **Mustafa Çiftçi**, "Benim valiyken bir niyazım vardı; Rabbim bir gün bana, bir gün de olsa Kudüs valiliğini nasip et diye. İnaniyorum ki Cenab-ı Hak o günleri bize gösterecek." ifadelerini kullanmıştır.

MHP Genel Başkanı **Devlet Bahçeli** ise, "Eski kafayla yeni yüzyılın fırsat ve risklerini okumak, bununla bağlantılı siyasi ve stratejik düşünceye sahip olmak eşyanın tabiatına aykırıdır." açıklamasında bulunmuştur.

Daha geriye gidildiğinde, dönemin **MİT Müsteşarı Emre Taner**'in 2007 yılında yaptığı şu değerlendirme de dikkat çekmektedir:

"Bulduğumuz dönem, gelecekte birçok ulus devlet ve milletin hızlı bir şekilde tarih maratonunu kaybetmeye başladığı süreci anlatacaktır."

Türkiye'nin ekonomik, siyasi ve sosyal açıdan güçlü bir ülke olması şüphesiz hepimizin ortak arzusudur. Ancak bunun uluslararası güç merkezlerinin projeleri doğrultusunda değil, Türk milletinin çıkarları ve millî egemenlik temelinde gerçekleşmesi gerektiğine inanıyoruz.

Osmanlı Devleti tarihin bir parçası hâline gelmiştir. Dünya değişmiş, siyasi sistemler dönüşmüş, imparatorluklar sona ermiştir. Asıl mesele, Osmanlı'dan kalan tarihî ve kültürel mirasa sahip çıkarken Türkiye Cumhuriyeti'ni daha güçlü, ileri ve müreffeh bir geleceğe taşımaktır.

Yeri gelmişken şu soruları sormak gerekir:

Türkiye'deki bazı cemaatlerin, iktidar çevrelerinin ve bazı muhalif aktörlerin savunduğu hedeflerle Amerikan strateji çevrelerinde dile getirilen öneriler arasındaki benzerlikler dikkat çekici değil midir?

Neo-Osmanlılık ya da diğer adıyla Yeni Osmanlılık, ABD'nin Büyük Ortadoğu Projesi'nin farklı bir söylemle yeniden sunulmuş bir versiyonu olabilir mi?

Federatif bir Türkiye veya yeni bir bölgesel düzen arayışı kapsamında Osmanlılık söylemi bir araç olarak mı kullanılmaktadır?

Muhtemeldir ki "Yeni Osmanlılık" ya da "Küçülerek değil, büyüyerek gitmek" gibi argümanlar, Türk milletinin Büyük Ortadoğu Projesi karşısındaki reflekslerini törpülemeye yöneliktir.

Federasyonların dağıldığı bir çağda, dış güçlerin bize ulus devletten uzaklaşıp federasyona yönelme dayatmaları; bunun yanı sıra iç güçlerin de iktidarıyla, muhalefetiyle buna paralel yaklaşımlar sergilemesi, tehlikeli bir dönemden geçtiğimize işaret etmektedir.

Lütfen dikkat!

ASLAN, KURT VE TILKİDEN SİYASETE DERSLER

Ahmet KARA

Allah (cc) buyuruyor:

“Allah, size, emanetleri mutlaka ehline vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adaletle hükmetmenizi emrediyor.” (Nisâ, 4/58)

Partilerimizde teoride demokrasinin kuralları işlense de uygulamada çoğu zaman parti içi demokrasiden ziyade lider iradesinin hâkim olduğu görülmektedir. Liderin otoritesine karşı çıkanlar veya ona yönelik eleştirilerde bulunanlar, kısa süre içerisinde siyasetin dışına itilerek adeta “siyasi mevta” hâline gelmektedir. Çok partili hayata geçtiğimiz günden bugüne siyasi hafızamızı yokladığımızda bunun sayısız örneğiyle karşılaşırız.

Oysa siyaset; şahısların egemenlik alanı değil, millete hizmet etme sorumluluğunun taşıyıcısı olması gereken bir zemindir. Ancak güç merkezli anlayışın hâkim olduğu yerlerde sadakat çoğu zaman liyakatin önüne geçmektedir.

Mevlânâ'nın *Mesnevî*'de anlattığı şu kıssa, siyasiler için ibretlerle doludur:

Günün birinde kral aslan avlanmak için ininden çıkar. Yolda önce bir kurda, ardından bir tilkiye rastlar. Kurt ve tilki de aslanın peşine takılır. Birlikte ilerlerken aslan önce bir öküz, sonra bir koyun, ardından da bir tavşan avlar.

Aslan, kurda dönerek:

— “Bu avları adaletli bir şekilde paylaşır!” der.

Kurt, hırs ve kibirle şöyle cevap verir:

— “Efendim, öküz senin olsun, koyun benim, tavşan da tilkinin.”

Aslan bu paylaşımına öfkelenir ve:

— “Sen ne zamandan beri benim bulunduğum yerde ‘ben’ diyebiliyorsun?” der ve bir pençe darbesiyle kurdu öldürür.

Sonra tilkiye dönüp:

— “Bu paylaşım olmadı. Şimdi sen paylaşır bakalım.” der.

Tilki ise büyük bir dikkat ve kurnazlıkla:

— “Efendim, öküz kralımızın sabah kahvaltısı, koyun öğle yemeği, tavşan da akşam yemeği olsun.” der.

Aslan bu cevaptan memnun olur ve sorar:

— “Bu kadar ince bir paylaşımı nereden öğrendin?” Tilki mahcup bir şekilde cevap verir:

— “Biraz önce öldürülen kurttan öğrendim efendim.”

Aslan bu cevap karşısında memnuniyetle:

— “Benim kudretim oldukça daha çok av bulurum. Bunların hepsini sana hediye ettim.” der.

Bu kıssa, güç karşısında insanların nasıl tavır aldığını çarpıcı biçimde ortaya koymaktadır. Kurt; dostluğa, samimiyete ve kendi hakkına güvenerek hareket etmiş, fakat güç sahibinin sınırlarını hesaba katmadığı için yok olup gitmiştir. Tilki ise olup bitenden ders çıkararak güce mutlak teslimiyet göstermiş, bunun karşılığında ödüllendirilmiştir.

Bugünün siyasetinde de benzer manzaraları görmek mümkündür. Bazıları, makam ve mevki uğruna “tilki” olmayı tercih ederek lidere kayıtsız şartsız bağlılık göstermekte; bazıları ise “kurt” gibi düşüncelerini açıkça ifade ettikleri için sistem dışına itilmektedir.

Oysa üçüncü bir yol daha vardır:

Siyaseti; şahıslara bağlılık yarışı değil, millete ve insanlığa hizmet aracı olarak görmek...

Doğruyu, iyiyi ve güzeli savunmak...

Her türlü ayak oyunundan, menfaat hesabından ve kör taassuptan uzak durmak...

Ahlâkı siyasetin baş tacı yapmak...

Siyasi birikim ve tecrübeyi halkın hizmetine sunmak...

Gerçek siyaset; korkuya dayalı itaati değil, adaleti ve emaneti esas alan siyasettir. Çünkü güce göre şekillenen siyasetler uzun ömürlü olsa bile kalıcı iz bırakmaz; fakat ahlâk ve adalet üzerine kurulan siyaset anlayışı, milletin vicdanında yaşamaya devam eder.

Siyaseti güçlüye yaranma sanatı değil, hakka hizmet sorumluluğu olarak görenler; günü değil geleceği inşa ederler.

DEMOKRASİ Mİ, DİKTATÖRLÜK MÜ?

Elbette Demokrasi...

Mustafa GÖKTEKİN

Demokrasi elbette milletin kendi seçtikleri ile kendi kendini yönetmesidir. Demokrasi; insana değer veren, insanın değerlerini önceleyen, insanların mutluluğunu esas alan ve halkın hür iradesi ile seçtiği, yönetme görevi verdiği insanların hizmetini alan ve denetleyen bir yönetim şeklidir. Demokrasilerde devlet ve devleti idare edenler, insanın hizmetinde olup insanların huzur ve refahını, bağımsızlığını temin etmek için vardır.

Demokrasisi bozuk olan ülkelerde ise milletin kendisine hizmet etmesi için seçtiği temsilciler, kendilerini hem milletin hem de devletin sahibi zannetmeye başlarlar. Her şeyin hâkimi, yegâne karar vericisi ve sahibi kendileri olduğunu, makamların da ilanihaya kendilerine ait olduğunu sanırlar. Makamlara, koltuklara ve imkânlarla dünyanın en sağlam yapıştırmacıları gibi yapışıp kalmanın yollarını ararlar. İşte tam bu sırada, kısmi demokrasiye yakınlığı bulunan yönetim diktatörlüğe evrilmeye başlar. İnsanların seçimle iş başına getirdiklerinden beklentileri, dilek ve temennileri, arzuları ve ihtiyaçları unutulur; bütün imkânlar kişilerin iktidarı için kullanılmaya başlanır.

Demokrasilerde saltanat olmaz

Diktatörlüklerde ise bütün insanlar, idare edenleri mutlu etmek ve onların emirlerini ifa etmeye âmade hâle gelirler. Devlet her şeydir; insan ve millet onun emrinde hizmet eden insan topluluğudur. Huzur ve refah, devleti idare eden kişiye bağlıdır ve her şey o kişinin iki dudağı arasındadır. Bu ister monarşi olsun ister gösterişten ibaret seçimli yönetimler olsun, her ikisinde de yönetim çoğu zaman babadan oğula geçer. Mülkün sahibi odur. Tâ ki halk, millet o kişiyi oradan indirene kadar. Bazen de milletin başında nesiller boyu iktidarlarını devam ettirirler.

Diktatörlüklerde ve diktatörlüğe giden yönetimlerde iktidara sadece devletin başındaki kişi mi hâkim olur? Elbette hayır. Genellikle onun en yakın eşi, evlatları ve sair yakınları devletin bütün kurum ve kuruluşlarına oturur; devletin yetkilerini kullanır ve imkânlarından sonuna kadar istifade ederler. Devlet idaresinde herhangi bir payesi olmayan eş, oğul, kız; sanki devlette bir payeleri varmış gibi davranmaya, iktidarı kullanmaya başlarlar ve kimse de buna müdahale etmeyi kendinde bir yetki ve güç göremez.

Korku İmparatorluğu...

Gün olur, tıpkı Kuzey Kore'de olduğu gibi halk emirle ağlar, emirle güler ve emirle yaşar. Çin'de olduğu gibi her eve bağlanan milyonlarca kamera ile insanların 24 saati kontrol altına alınır. Kiminde ise devletin imkânları kullanılarak insanların üzerinde kurulacak baskı ile bir korku ortamı meydana getirilir ki insanlar iktidar ve yönetimde bulunanlar aleyhinde bulunmasın, bulunamasın. Bulunanlara da güvenlik güçleri ve yasalar tarafından mobbing uygulanır ki rahat nefes alma imkânı olmasın ve muhalefet yapamasınlar.

Bazı yönetimler kendileri refah içinde yaşarken halkları kuru bir ekmeğin derdine düşer. Venezuela gibi, Afrika'nın pek çok ülkesi gibi. Afrikada bir devlet başkanına, sahip olduğu 70 milyar doları halkı ile niçin paylaşmadığı sorulduğunda; "Geri ödemiyorlar." diye cevap veriyor. Bir devlet başkanının, sadece devlet başkanı olduğu için, halkı yiyecek ekmeğe muhtaçken 70 milyar doları olabilir mi? Elbette olmaz, olamaz, olmamalı. Peki bu kişi bu miktarı hangi ticaretle veya üretimle kazanmış olabilir?

İktidarı ve Muhalefeti Düzenlemek!

Demokrasiden diktatörlüğe doğru kayan iktidarlar da genellikle iktidar, kendi yerini sağlamlaştırmak için karşısındaki muhalefeti de düzenlemek veya düzenletmek zorundadır. Genellikle karşısında güçsüz ve kontrol edilebilir bir muhalefet isterler. Hatta kontrol ettikleri yapay bir muhalefet meydana getirmek için yasal düzenlemeler yaparlar ki seçimler hep istedikleri gibi çıksın ve hayal kırıklıklarına meydan vermesin. Tıpkı hep düşüş gelen zarlara gibi.

Devlet Adildir, Yetki Varsa Sorumluluk da Var

Devlet ve devlet adamı adil olmalıdır. Devlet adamı, milletin hizmetinde olduğunu asla unutmadan düşmanına bile adaletle davranmalıdır. Devlet adamı kurtla yiyip çobanla ağlayamaz. Olayları meydana getirip sonrasında hiçbir şey olmamış gibi davranamaz.

Tek adam rejiminde her şeye hâkim bir devlet başkanı; fakat onun ne diyeceğine bakan, sorumluluğu olan ama yetkisi olmayan devlet adamları topluluğundan bahsedebiliriz. Devletin her kademesine hâkim bir kişi ve yaptığı her şeyi yukarıdaki yöneticisine beğendirmek zorunda olan, devletin başındakini diline pelesenk etmiş devlet adamları... "Sayın Cumhurbaşkanımızın tensipleriyle!", "Sayın Başkanımızın himayelerinde!", "Sayın Liderimizin talimatları ile!" gibi ifadelerle devletin hukukundan ekonomisine, sanayisinden ticaretine kadar her şeyi herkesten iyi bilen bir devlet başkanı ve devlet adamı!

Demokrasi Nedir?

Muhaliflerini kontrol eden, onları devletin imkânları ile engelleyen ve gerektiğinde cezalandıran, gerektiğinde bölen, parçalayan, gerektiğinde istediği kadar izin veren bir yönetime asla demokrasi diyemezsiniz. Böyle yönetimlerde fikir hürriyetinden bahsetmeniz mümkün olmaz. Basın bir kişiye hizmet etmek zorundadır. Devletin işleyişi başta olmak üzere ülkede olan bitenden sağlıklı ve tarafsız

bir haber almanız mümkün olmaz. Ülkede iki türlü basın olur; biri iktidarın yandaşı medya, diğeri iktidarın izin verdiği kadar muhalefeti destekliyormuş gibi yayın yapan muhalif medya!

Bu hâl ya devletin başındaki yönetim tarafından ya da onları da yöneten merkezden planlanır ve hayata geçirilir. ABD'nin "Alaycı Kuşlar Projesi" ile ilk yaptığı şey; ülkelerde basını ele geçirmek ve sonrasında iktidar ve muhalefet diye ayrıştırarak iktidara gelmesini istediği partiyi iktidara getirmek, karşısında onun uzlaşmaz bir muhalifi havasında bir ana muhalefet oluşturmak ve sonrasında milletin bağrından çıkmış partilerin ise yok sayılması ve milletin gözünden uzak tutulmasıdır.

Türkiye'nin Görevi...

"Türkiye'nin görevi dünyaya lider olmaktır."

"Siyaset, ufukların ötesini görerek tedbir almaktır."

"Siyaset rehberdir, liderdir, yol göstericidir."

(Aykut Edibali)

Bugün Türkiye'de olanlar size bir şey hatırlatıyor mu? Türkiye, dünyayı bırakın, kimin lideri? Türkiye'yi idare edenler hangi ufukun ötesini gördükten sonrasına tedbir alıyor? Tedbir alsalar ülke bu hâlde olabilir miydi? Ülkemizde siyaset kimin rehberi, kimin yol göstericisi?

Ne acıdır ki ülkemiz hukuksuzluğun dibine vurmuş durumda. Ekonomi zorda ve enflasyon pek çok devletin toplamından fazla. Hukuk iktidara ayrı, muhalefete ayrı çalışır durumda.

Türk milleti olarak gerçek demokrasinin ve hukukun hayatımıza hâkim olacağı günleri umut ve hasretle bekliyoruz. "Adaletin her varlığa tecelli edeceği sürekli iradeyi" (Aykut Edibali) yürekte bekliyoruz.

Gerçek Demokrasi...

Elbette teknik olarak demokrasiye hâl ve durumuna göre demokrasi, mobokrasi, timokrasi gibi isimler verilmiş olabilir; ama gerçek demokrasinin kaynağını Hazreti Peygamber (SAV)'in Uhud'a giderken ashabıyla yaptığı istişarede ve ona uymasında, Hz. Ebu Bekir (RA)'ın ve sırasıyla diğer halifelerin seçiminde görürüz. Hz. Ömer'in kurduğu istişare meclisinde görürüz.

Devlet adamlarımızın vatan ve millet sevgisinden şüphemiz elbette yoktur. Yapılan yanlışla "yanlıştır" demek, bu ülkeyi seven ve yanlış gören herkesin vatan görevidir. Millete borcudur. Tarihe karşı sorumluluğudur.

DAVAMIZ VE DAVA ADAMLARININ GÖREVLERİ!

“

Dava adamı, inandığı değerler uğruna kişisel konforundan, maddi çıkarlarından ve bazen de özgürlüğünden vazgeçebilen kişidir. Onun için "ben" değil, "dava" ön plandadır. Çıkar gözetmeksizin, zor zamanlarda bile geri adım atmaz.

”

Yahya DEMELİ

Hayat; bir sınavdır, sınanmadır. Hayatın her alanında işimiz, eşimiz, malımız, evladımız ve çevremizle sınıyanıyoruz... Dava ve inanmış insanların hayatları sabır ve şükür arasında olmalıdır! Elbette hayatta birçok zorluklar yanında kolaylıklar da vardır. Rab-bimiz; “Her zorlukla beraber elbette bir kolaylık vardır. Evet, her zorlukla beraber elbet bir kolaylık vardır!” (İnşirâh,94/5-6) buyurmaktadır. Hayat; dava, sınav ve mücadeledir...

Her birimizin değişik sıkıntıları vardır. Hani bir söz var, senin çile ve sıkıntını nimet sayanlar da vardır. İşte dava insanları hayatın mihnetini, hayatın bir parçası kabul ederek, davasına engel teşkil etmeden mücadele etmelidirler... Bizler zihnen, ruhen dinç; aklen, bedenlen kemale ermiş insanlarız. Bir çoklarımız belki hazan mevsimindeyiz ama kalbimizdeki özlem, heyecan ve umutları bahar mevsimine taşımanın heyecanı ve gayreti içerisindeyiz. İşimize her sabah yeniden, ‘bismillah’ deyip başlamalıyız...

Millet Partililer, rahmetli Aykut Edibali'nin siyaset akademisinde siyaset yapmak için yetiştirilmiş, milli iktidar ve milli devlete kodlanmış farklı, inkılapçı, mücadeleciler insanlardır. Bu kadro akleden, sorgulayan, topluma yön verip rehberlik yapan, yerli ve milli bir siyasi kadrodur. Kutlu medeniyetin yeniden inşası için, sadece ülke sınırları içerisinde değil, Türk ve İslam coğrafyasına, insanlığa da rehberlik yapacak bir misyonun temsilcileridirler!..

Dava adamı olmak, sadece bir işe, siyasi hobiye veya geçici bir hevese sahip olmak demek değildir. Hayatının merkezine büyük bir ülküyü, inancı, doktrini veya toplumsal bir ideali koyması ve tüm yaşamını bu amaca göre şekillendirmesidir. Dava insanları, genellikle siyasi, dini, milli veya toplumsal büyük hareketlerin içinde, kendisini o hareketin başarısına adanmış karakterlerdir. Amaç, Hak davasında vakar ile yürümek, hakikat uğruna gerektiğinde canla, malla mücadele etmek, hak rızasının sırrına ermektir.

Davada adamlarının mücadelesi!

Bizler birer dava adamıyız! Dava insanları hayatın tüm olumsuzluklarına rağmen, vizyoner bir aklı ve aksiyoner bir ruhu daima diri tutabilme gayretindedirler. Dava adamları ile yollar yürünür, engeller aşılır. Bir sevda ve davaya adanmış bir gönül için hiçbir yol uzun değildir.

Adanmışlık ve Fedakârlık; Dava adamı, inandığı değerler uğruna kişisel konforundan, maddi çıkarlarından ve bazen de özgürlüğünden vazgeçebilen kişidir. Onun için "ben" değil, "dava" ön plandadır. Çıkar gözetmeksizin, zor zamanlarda bile geri adım atmaz. Yerine göre hayatlarından maldan, yardan, serden geçme vardır.

Tutarlılık ve Omurgalı Duruş; Rüzgâra göre yön değiştirmez, fııldak olmaz. Popüler akımlara, dönemin güç odaklarına veya kişisel menfaatlerine göre fikrini satmaz, davasını terk etmez... Millet Partililerin çizgisi nettir; dün neyi savunuyorsa, bugün de (şartlar ne kadar zor olursa olsun) aynı değerlerin arkasında duruyor. Yani okçular tepesindeki nöbete devam ediliyor...

Samimiyet ve Sadakat; İnandığı şeyi sadece lafta bırakmaz, hayatına tatbik eder. Dava insanı liderine, genel başkanına, yol arkadaşlarına ve davanın temel ilkelerine sonuna kadar sadık olup, "kader birliği yapmış" kişilerdir.

Çileye Talip Olmak; "Dava adamı olmak, çileye talip olmaktır. "Çilesiz dava adamı olur mu? "Çilesine talip olmadığımız bir davanın sahibi de galibi de olamayız! Bu dava, uzun mesafeli koşanların yeridir.

Ölümden ilerde varış dediğin, / Geride ne varsa bırak utansın!

Ey bin bir tanede solmayan tek renk;/ Bayraklaşmıyorsan bayrak utansın!

Dava insanı, zor zamanlarda bile yılmadan, geri adım atmadan önderlik ve rehberlik yapar. Örnek bir duruş sergileyerek, yeisten uzak, umut aşılacağı, ahlaklı, dürüst ve fedakârca davranarak çevresine örnek olur. İşte bu mücadelede, Millet Partililerin alını açık, yüzü aktır...

Günümüzdeki Yozlaşma Görülmelidir.

Günümüzde "dava adamı" kavramı bazen içi boşaltılarak, sadece körü körüne bir siyasi partiyi veya lideri savunmak anlamında da kullanılabilir. Ancak gerçek bir dava adamı, körü körüne itaat eden bir "fanatik" değildir. O, davanın ahlakına, özüne, misyonuna ve ideolojisine inanır. Gerçek dava adamı; yapıyı değil, sayıya değil, davasını ve idealleri için gerekirse tek başına kalmayı göze alır!..

Günübirlik siyaset yapanlar, maddi güce itaat edenler, günlük menfaat ilişkileri içerisinde hareket ederler. Dünyevi çıkarlar yerine, büyük resmi gözetenler, sabırla davayı daha güçlü hâle getirmek için uzun vadeli hedeflere odaklanırlar...

Bugün yapılan siyaset rahmani değil, şeytanidir! Siyaset; yol, yöntem, yöneten, yönetilen anlamlarına da gelir. Dava insanları, siyaset içinde görev almalıdır! İslâm'ın içinde siyaset de vardır. Çünkü İslâm hayat demektir, yaşayış tarzı, yönetim tarzı demektir.

Peygamberlerimizin yaptığı adil, rahmani siyaset bizlere örnektir. Evde, çarşıda, pazarda, alışverişte hayatın tüm alanlarında, ibadet anlayışında siyaset yapılmalıdır!..

Temiz siyasette yer almayanlar, kirli siyasetin aracı olurlar... Müslümanlar, Hak ve hakikati, hayatın her safhasına, siyaseti de hâkim kılmak zorundadır.

Özetle; dava adamı olmak, bir fikrin hamallığını ve bayraktarlığını ömür boyu, hiçbir karşılık beklemeden yapma asaletidir. Davası olanın bahanesi olmaz!

"İnsan için kendi çabasından başka bir kazancı yoktur." (Necm, 53/39)

"Biz, her bir insanın kaderini kendi çabasına bağlı kıldık" (İsrâ,17/13)

Tarih boyunca toplumlara yön veren, büyük değişimlerin arkasında, kararlı ve ideal sahibi dava insanları bulunmuştur. Dava insanı olmak sabır, azim ve sorumluluk ister. Karşılaşılan zorluklara rağmen, hedefinden vazgeçmeyen bu kişiler, çevrelerine de umut ve örnek olmuştur. İnanç, devlet, vatan ve millet davasıyla yoğrulanların her bir sözü salih amel,

her amel bir fetih, her yürek ise bir Fatih ruhu taşır. Bu ruh ve dava adanmışlıkla yaşatılır...

Dava adamı, kavga adamı değildir. Dava adamı irade, gönül, sabır ve mücadele adamıdır...

Elbet kolay değildir, davaya sevdalı olmak. Ferhat'ın, Şirin'e kavuşmak için dağı delmeyi göze alması gibi bir iştir. Yerine göre ana, baba, yardan, maldan geçmedir.

Ülkesini, devletini, milletini seven, akıl ve vicdan sahibi tüm değer ve insanlarımızla, kaderinin Türkiye'ye bağlı olduğunu idrak edenlerle, 'Muhteşem Türkiye' umudunu yeşertmek bizlerin görevidir ve bu konuda her çaba muhteremdir.

Tohum saç, bitmezse toprak utansın! /Hedefe varmayan mızrak utansın!

Hey gidi Küheylan, koşmana bak sen! /Çatlarsan, doğuran kısrak utansın!

Bir davada yolun uzunluğu, hedefin uzaklığı değil; inancın büyüklüğü önemlidir!

Büyük dava için maraton koşanlardan olmalıyız. Sabırla ve azimle, günlük çıkar ve günübirlik siyasetten uzak, uzun vadeli 'Muhteşem Türkiye' sevdasına ve idealine odaklananlar, her türlü olumsuz söylemlere kulak tıkamalı, dedikodu ve fitneden uzak durmalıdır!..

"Gerçek şu ki, İman edip de yalnız Rablerine tevekkül edenler üzerinde onun (Şeytanın) bir hakimiyeti yoktur." (Nahl,16/ 99)

En büyük güç sayıda, oyda, parada, rütbede, makamda değil, en büyük güç imandadır, ilimdedir, doğru ve haklı fikirdedir, mücadelededir. Asıl maksat, her işte hakka teslim olmaktır. Hak adına adanmaktır. Biz özellikleri nicelikten ziyade nitelikte görmeliyiz... Bu davada bizlerin gayretleri, ülkenin kaderine etki yaptığını bilmeliyiz. Kendimizi ve hizmetlerimizi farkında olmalıyız.

Bu ülkenin de bizlerin de kurtuluşu gayrete bağlıdır... Her zafer de gayrete aşiktir. Büyük hedeflere varmada, büyük engeller, davanın sınıvıdır. İnanmış iradeler çok şey yapar. Bizler, mağlubu olmayan davanın mensupları olarak, mücadeleye son nefesimize kadar hak yolda devam etmeliyiz. Ümidi var olan kişi pes etmez. Hak, hukuk, adalet ve barış için bu milletin bu davanın sevdasını çekebilen beri gelsin... Muhteşem Türkiye sevdamız kutlu, bahtımız ve yolumuz açık olsun. Bu yoldaki yiğitlere selam olsun....

"Yol onun, varlık onun, gerisi angarya; / Diril, ayağa kalk, be Sakarya!"

ÜNİVERSİTELER GERİLERKEN TÜRKİYE YÜKSELEBİLİR Mİ?

Feyyaz İRFAN

Dünyanın en iyi üniversiteleri sıralaması açıklandı. Her yıl olduğu gibi birkaç gün boyunca bu konuda bazı rakamlar konuşulacak, sıralamalar tartışılacak, sosyal medyada çeşitli değerlendirmeler yapılacak ve sonra konu unutulacaktır.

Oysa üniversitelerle ilgili açıklanan tablo, birkaç üniversitenin başarı veya başarısızlık hikâyesinden çok daha fazlasını ifade etmektedir.

Bir Sıralama Değil, Bir Medeniyet Göstergesi

Mesele, Türkiye'nin hangi medeniyet tasavvuruyla geleceğe yürüdüğü meselesidir.

Çünkü üniversiteler yalnızca diploma veren kurumlar değildir. Üniversiteler bir ülkenin bilimsel kapasitesinin, entelektüel derinliğinin, araştırma gücünün ve geleceğe ilişkin iddiasının aynasıdır. Üniversitelerin gerilediği bir ülkede yalnızca eğitim sistemi değil, kalkınma hayali de yara alır.

Bu nedenle üniversitelerin gerilemesi, sadece eğitim sisteminin değil, bir medeniyet iddiasının da gerilemesi anlamına gelir.

Bugün karşımızda duran soru şudur: Üniversiteleri gerileyen bir Türkiye gerçekten yükselebilir mi?

Sıralamalardaki Düşüş Sebep Değil, Sonuçtur

95 ülkeden 21 bin 291 üniversitenin değerlendirildiği son sıralamada Türkiye'den en yüksek sıradaki üniversite Hacettepe Üniversitesi olmuş ve O da ancak 666'ncı sırada yer bulabilmiştir.

Daha önce 85. sırada yer alan ODTÜ 736. sıraya, 139. sıradaki Boğaziçi 785. sıraya ve 165. sırada yer alan İTÜ 813. sıraya gerilemiştir.

Bu durum yalnızca bir prestij kaybı değildir. Sıralamalarda Türkiye'nin en başarılı üniversitesi dahi ilk 500'e girememiştir.

Asıl soru şudur: Türkiye neden bilgi üreten değil, bilgi tüketen bir ülke görünümüne sürüklenmektedir?

Neden genç beyinlerini koruyamamakta, yetiştirdiği insan gücünü başka ülkelere kaptırmaktadır?

Bir zamanlar dünyanın saygın bilim merkezleri arasında gösterilen ODTÜ, Boğaziçi ve İTÜ gibi kurumlarımızın yüzlerce basamak gerilere düşmesi yalnızca akademik bir sorun değildir.

Bu tablo, bilgi üretiminde yaşanan aşınmanın, araştırma kültüründeki zayıflamanın ve bilim hayatındaki daralmanın dışı vurumudur.

Üniversite sıralamaları sebep değildir. Onlar yalnızca daha derindeki sorunların sonuçlarıdır.

Asıl soru şudur: Türkiye neden bilgi üreten değil, bilgi tüketen bir ülke görünümüne sürüklenmektedir?

Neden genç beyinlerini koruyamamakta, yetiştirdiği insan gücünü başka ülkelere kaptırmaktadır?

Neden bilimsel üretim ile ekonomik kalkınma arasındaki ilişkiyi hâlâ yeterince kuramamaktadır?

Bu sorulara cevap vermeden sıralamalara üzülme, aynadaki görüntüye kızıp yüzündeki yarayı görmezden gelmeye benzer.

Nurettin Topçu'nun Maarif Davası

Merhum Nurettin Topçu yıllar önce Türkiye'nin asıl meselesinin okul açmak değil, insan yetiştirmek olduğunu söylemişti.

Topçu'ya göre maarif, teknik bilgi aktarmaktan ibaret değildi. Maarif, şahsiyet inşasıydı.

Bugün eğitim sistemimiz büyük ölçüde meslek üretmeye odaklanırken insan yetiştirme meselesini

Diplomalar çoğalmaktadır. Ancak fikir adamları azalmakta, eğitimde kalite düşmekte, bilim insanları azalmakta, hakikat aşkıyla çalışan nesiller yetişirmekte zorlanılmaktadır.

Topçu'nun ifadesiyle maarif bir ruh meselesidir. Ruhunu kaybeden eğitim sistemleri bir süre sonra yalnızca diploma dağıtan mekanizmalara dönüşür.

Bugün üniversitelerimizin yaşadığı krizin önemli bir kısmı da burada yatmaktadır. Bilgiyi metalaştıran, eğitimi yalnızca kariyer basamağına indirgeyen anlayış, üniversitenin ruhunu aşındırmaktadır.

Erol Güngör ve Kalkınmanın Kültürel Temeli

Türkiye'nin yaşadığı sorun yalnızca ekonomik değildir.

Merhum Erol Güngör'ün dikkat çektiği gibi kalkınma meselesi her şeyden önce bir kültür meselesidir. Bir toplumun bilim üretme kapasitesi, o toplumun kültürel yapısından bağımsız düşünülemez.

Disiplin, çalışma ahlakı, eleştirel düşünce, araştırma merakı ve bilgiye saygı gibi değerler güçlü değilse ekonomik kalkınma da sürdürülebilir olamaz.

Bugün sık sık teknoloji üretmekten, yüksek katma değerli sanayiden ve küresel rekabetten söz ediyoruz. Ancak teknoloji laboratuvarlarda doğar. Laboratuvarlar üniversitelerde gelişir. Üniversiteler ise ancak güçlü bir kültürel iklim içerisinde yükselir.

Bu nedenle üniversitelerdeki gerileme, yalnızca eğitim politikalarının değil, kültürel iklimimizin de yeniden değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Cemil Meriç'in Aynasında Zihniyet Krizi

Cemil Meriç'in en sert eleştirileri çoğu zaman kurumlara değil, zihinlere yönelmiştir. Ona göre toplumları çökerten şey çoğu zaman ekonomik yoksulluk değil, fikir yoksulluğudur.

Bugün Türkiye'nin karşı karşıya olduğu tehlike de budur.

Daha çok bina yapmakla övünüyoruz. Daha çok kampüs açıyoruz. Daha çok üniversite kuruyoruz.

Ancak şu soruyu yeterince sormuyoruz: Daha çok düşünebiliyor muyuz? Daha çok araştırabiliyor, daha çok yeni teknoloji geliştirebiliyor muyuz? Daha çok üretebiliyor muyuz?

Meriç'in ifadesiyle "irfanı hür" nesiller yetiştiremediğimiz sürece üniversiteler çoğalsa bile ilim

hayatı büyümeyecektir.

Çünkü mesele bina değil zihniyettir. Mesele nicelik değil nitelik. Mesele kurumların sayısı değil, ürettiği fikrin derinliğidir.

Medeniyetler Üniversiteleri Kadar Güçlüdür

Bugün dünyanın önde gelen ülkelerine baktığımızda güçlü ekonomilerin arkasında güçlü üniversiteler görüyoruz.

Harvard, MIT, Oxford, Cambridge, Stanford veya Tokyo Üniversitesi sadece eğitim kurumları değildir. Bunlar aynı zamanda ait oldukları medeniyetlerin bilgi merkezleridir.

Bilgi üretmeyen bir toplum teknoloji üretemez.

Teknoloji üretemeyen bir toplum ekonomik gelişmesini ve ekonomik bağımsızlığını koruyamaz.

Ekonomik bağımsızlığını koruyamayan bir toplum ise medeniyet iddiasını sürdüremez.

Dolayısıyla üniversite meselesi doğrudan doğruya bir medeniyet ve bir istiklal meselesidir.

Sonuç ve Değerlendirme

Bugün açıklanan üniversite sıralamaları sadece bir başarı ya da başarısızlık tablosu değildir. Bu tablo Türkiye'nin geleceğine tutulmuş bir aynadır.

Ve o aynada yalnızca üniversitelerin durumunu değil, aynı zamanda maarif anlayışımızı, kültür iklimimizi ve medeniyet tasavvurumuzu görüyoruz.

* Nurettin Topçu'nun ruh ve şahsiyet vurgusunu,

* Erol Güngör'ün kültür ve kalkınma ilişkisini,

* Cemil Meriç'in zihniyet muhasebesini yeniden hatırlamadan bu tabloyu değiştirmemiz mümkün değildir.

Çünkü mesele birkaç üniversitenin sıralamadaki yeri değildir. Mesele, nasıl bir insan yetiştirdiğimizdir.

Mesele bir maarif ve medeniyet meselesidir. Yani, nasıl bir toplum kurduğumuz ve nasıl bir medeniyet hayal ettiğimizdir.

Ve unutulmamalıdır ki; Bir milletin kaderi bütçe cetvellerinde, borsalarda değil; laboratuvarlarda, kütüphanelerde ve sınıflarda yazılır.

21. yüzyılda zenginliğin kaynağı yeraltı kaynakları değil araştırma merkezleri ve üniversitelerdir.

GECEKONDU KÜLTÜRÜ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Mustafa KARAŞAHİN
Eğitim Uzmanı

Giriş

Gecekondu kültürü, yalnızca plansız yapılmış evleri ifade eden bir kavram değildir. Sosyolojik anlamda, kırsaldan kente göç eden insanların şehirde tutunabilmek için geliştirdikleri yaşam biçimlerini, dayanışma ağlarını, değerlerini, alışkanlıklarını ve kentle kurdukları ilişkiyi anlatmaktadır.

Gecekondu kültürünü üç düzeyde ele almak mümkündür; mekânsal boyut, ekonomik boyut ve kültürel boyut.

Mekânsal olarak gecekondu, bir arazinin üzerine kısa sürede ve çoğu zaman hukuki izin alınmadan ve standart dışı yapılan konuttur. Ancak sosyologlar için önemli olan yalnızca yapı değildir. Bu yapıların oluşturduğu mahalleler, sokak ilişkileri ve yaşam alanlarıdır.

Ekonomik olarak, özellikle son elli altmış yılda ülkemizde gecekondu mahalleleri genellikle sanayileşmenin ihtiyaç duyduğu ucuz işgücünün barınma alanları olmuştur. Burada yaşayan insanlar: Fabrikalarda işçi olarak çalışmış, inşaat sektöründe yer almış, küçük esnaflık yapmış, kayıt dışı ekonomide faaliyet göstermiştir.

Gecekondu kültürüyle ilgili asıl tartışma kültürel boyutta başlar. Çünkü bu kültür ne tamamen köylüdür ne de tam anlamıyla kentlidir. Köyden kopmuş ama kente tam entegre olamamış ara bir kültürdür. Hemşehrilik önemlidir. Aile bağları güçlüdür. Geleneksel değerler korunur. Ancak kent hayatının tüketim alışkanlıkları da benimsenmeye başlanır. Dolayısıyla gecekondu kültürü bir geçiş kültürüdür.

Türkiye'de Gecekondu Kültürü Nasıl Ortaya Çıktı?

22 Ekim 1950 tarihinde yapılan nüfus sayımına göre Türkiye'nin toplam nüfusu 20.947.188'dir. Toplam nüfusun yaklaşık %75'i (yaklaşık 15,7 milyon) köylerde, toplam nüfusun yaklaşık %25'i (yaklaşık 5,2 milyon) il ve ilçe merkezlerinde yaşamaktaydı. 1950'lerden sonra hızlı iç göç hareketi ortaya çıktı. Milyonlarca insanımız; İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Bursa gibi büyük şehirlere göç etti. Ancak şehirler bu nüfus artışına hazırlıklı değildi. Sonuçta; barınma sorunu ortaya çıktı, gecekondu mahalleleri oluştu, yeni bir kent kültürü doğdu.

Gecekondu Kültürü Nasıl Bir Dönüşüm Yaratmıştır?

Gecekondu kültürünün Türkiye'de yarattığı dönüşüm yalnızca şehirlerin görünümünü değiştirmekle sınırlı değildir. Siyasetten aile yapısına, ekonomiden kimliklere kadar uzanan geniş bir toplumsal değişimin taşıyıcısı olmuştur.

1950'lerde başlayan iç göç nedeniyle gecekondulaşma, köyün değerlerini taşıyan, şehirde yaşayan, ama ne tamamen köylü ne de tam anlamıyla kentli olan bir toplumsal kesim meydana getirdi. Ayrıca geleneksel aile ile modern aile arasında bir geçiş alanı oldu.

Devletin ulaşamadığı birçok hizmeti mahalle içindeki insanlar kendi aralarında çözmeye çalıştı. Hemşehrilik ilişkileri, mahalle dayanışması, akrabalık ağları güçlü sosyal sermaye üretti. İnsanlar iş bulurken, ev yaparken, çocuk evlendirirken bu ağlardan yararlandılar.

Asıl büyük değişim siyasette yaşandı. Çünkü yeni bir seçmen kitlesi oluştu. Göçlerle birlikte şehirlerde devasa yeni seçmen kitleleri oluştu. Siyasiler artık köylünün değil, gecekondu mahallelerinde yaşayan kent yoksullarının da desteğini almak zorundaydı. Bu durum seçim kampanyalarını ve siyasi dili değiştirdi ve popülist siyasetin güçlenmesini sağladı. Gecekondu mahalleleri siyasiler için önemli oy depolarına dönüştü. Bu nedenle: İmar afları, tapu vaatleri, altyapı hizmetleri, sosyal yardımlar, siyasi rekabetin merkezine yerleşti. Türkiye'de uzun yıllar boyunca seçim dönemlerinde gündeme gelen imar aflarını bu bağlamda değerlendirmek mümkündür. Yeni muhafazakâr orta sınıf doğdu. Belki de gecekondu kültürünün en önemli sonuçlardan birisi budur. Gecekondu mahallelerinde büyüyen ikinci ve üçüncü kuşaklar: Eğitim aldı, iş kurdu, ticarete girdi, kamu kurumlarında çalıştı.

Gecekondu kültürü Türkiye'de farklı dünyaların buluşma alanı oldu, gelenek ile modernlik, köy ile şehir, yerellik ile küresellik, dayanışma ile bireyselleşme...

Sosyolojik açıdan gecekondu mahalleleri, Türkiye'nin modernleşme sürecinin laboratuvarlarıdır. Bugün siyasette gördüğümüz birçok tartışmanın, kimlik mücadelesinin, sınıfsal yükseliş hikâyesinin

ve hatta kültürel kutuplaşmanın kökleri büyük ölçüde bu mahallelerde yaşanan dönüşümlere dayanır. Hatta denilebilir ki Türkiye'nin son elli yılındaki siyasi ve toplumsal hikâye, bir bakıma köyden çıkan insanların gecekondularından mahalleleri üzerinden şehre, oradan da orta sınıfa doğru yürüyüşünün hikâyesidir.

Gecekonduların Kültürünün Olumsuz Etkileri Nelerdir?

Bu konuya dikkatli yaklaşmak gerekir. Çünkü "gecekonduların kültürü" denildiğinde bazen yoksulluk içinde kente tutunmaya çalışan insanların geliştirdiği dayanışma kültürü ile bunun zaman içinde ürettiği bazı kurumsal alışkanlıklar birbirine karıştırılmaktadır. Sosyolojik açıdan eleştirilen şey genellikle gecekonduların insanı değil, bazı alanlarda ortaya çıkan "gecekonduların zihniyeti" veya "geçiciliği kalıcılaştıran anlayış"tır.

Gecekonduların kültürünün olumsuzluklarından birisi hukuki alandır. Gecekonduların bölgeleri uzun yıllar boyunca hukuken sorunlu alanlar olmasına rağmen fiilen meşrulaştırılmıştır. Bu durum zamanla şu anlayışı beslemiştir: "Önce yap, sonra affı çıkar." Böylece, imar afları, kaçak yapılaşmalar, kuralsız kentleşme, siyasi destek karşılığında tolere edilen uygulamalara dönüşmüştür.

Diğer bir olumsuzluk gecekonduların kültürünün vatandaşlık anlayışı yerine müşteri anlayışını getirmesidir. Bazı araştırmacılar, gecekonduların siyasetinin vatandaşlık haklarından çok aracılık ilişkileri ürettiğini savunur. Bu durumda insanlar kuruma değil kişiye bağlanmayı esas almaktadırlar.

Ekonomide kayıt dışılığın normalleşmesi de bu kültürün sonucu denebilir. Çünkü gecekonduların mahalleleri uzun süre kayıt dışı ekonominin önemli merkezlerinden olmuştur. Örneğin: sigortasız çalışma, ruhsatsız işletmeler, vergi dışı faaliyetler olağan kabul edilebilmektedir. Bu durum uzun vadede ekonomik verimliliği düşürmüştür.

Gecekonduların kültürünün diğer bir sonucu da kısa vadeli kazanç anlayışıdır. Bazı bölgelerde arsa ve imar rantı üretime dayalı zenginleşmenin önüne geçmiştir. Bu anlayış, fabrika kurmaktan çok arsa beketmenin kazandırdığı bir ekonomik kültür oluşturmuştur.

Bürokraside gecekonduların kültürünün olumsuz etkisini kuralların esnetilmesi olarak ele alabiliriz. Gecekonduların deneyiminin siyasal olarak meşrulaşması bazen şu düşünceyi güçlendirebilir: "Kural herkese uygulanır ama bir yol bulunur." Bu durum: Liyakat sorunları, torpil beklentileri, kişisel ilişkilere dayalı işlem kültürü gibi problemlere zemin hazırlamaktadır.

Gecekonduların kültürünün diğer bir olumsuz etkisi kurumsallaşmayı zayıflatmasıdır. Resmî prosedür yerine tanıdık üzerinden iş yürütme eğilimi, bürokrasinin öngörülebilirliğini azaltmaktadır. Bunun sonucu kamusal alan bilinci zayıflamıştır. Kaldırım işgalleri, ortak alanların sahiplenilmesi, plansız eklemeler gibi sorunlar bunun sonucudur.

Gecekonduların kültürünün bir diğer olumsuz sonucu kentlilik bilincinin gecikmesidir. Kentli olmak sadece şehirde yaşamak değildir. Bu kültürün neticesinde kurallara uyma, ortak yaşamı gözetme ve kamusal sorumluluk geliştirme süreçlerinin geciktirildiğine şahit olmaktayız.

Gecekonduların kültürünün en son yansıması şu an gündel olan hobi bahçeleri ve yeni yerleşim alanlarıdır. İlginç biçimde bazı sosyologlar günümüzde hobi bahçelerini "yeni tip gecekonduların mantığı" ile ilişkilendirmektedir. Buradaki eleştiri şudur; tarım arazileri üzerine ruhsatsız yapılar, kaçak elektrik-su kullanımı yapılarak sonradan yasallaştırma beklentisidir. Mantık öncekiyle benzerdir: "Önce yapalım, sonra bir çözüm bulunur." Bu nedenle bazı uzmanlar hobi bahçelerini yalnızca kırsal yaşam özlemi olarak değil, Türkiye'deki kuralsız yapılaşma kültürünün yeni bir biçimi olarak da değerlendirmektedir.

Sonuç ve Değerlendirme

Aslında eleştirilen gecekondular değil, gecekonduların kültürüyle oluşan "geçiş toplumu" olgusudur. Türkiye uzun süre; gelenek ile modernlik, köy ile şehir, hukuk ile ilişki ağları, kurum ile kişi arasında kalmıştır. Gecekonduların kültürü bu geçişin en görünür yüzlerinden biridir.

Bu yüzden asıl mesele gecekonduların varlığı değil, onların ürettiği bazı davranış kalıplarının kurumsal hayata taşınmasıdır;

- * Kural yerine istisna aramak,
- * Plan yerine günü kurtarmak,
- * kurum yerine tanıdığa güvenmek,
- * Üretim yerine rantı tercih etmek.

Elbette bunlar gecekonduların mahallelerinde yaşayan herkes için geçerli değildir. Bunlar, Türkiye'nin kentleşme sürecine ilişkin bazı sosyolojik eleştiriler ve gözlemlerdir. Aynı gecekonduların kültürü bir yandan güçlü dayanışma ve toplumsal hareketlilik üretirken, diğer yandan kurumsallaşmayı zorlaştıran alışkanlıklar da üretebilmiştir. Bu nedenle konu, "iyi" ya da "kötü" şeklinde değil; Türkiye'nin modernleşme sürecinin çelişkileri olarak değerlendirilmelidir.

TÜRKİYE CUMHURİYET
MERKEZ BANKASI A.Ş.
İDARE MERKEZİ

FAİZLE BORÇ ALANLAR,

Ebediyen Borçlu Kalacaklardır

Ali Osman TÜRKMEN

Merkez Bankası verilerine göre, 2026 yılı I. çeyrek itibarıyla Türkiye'nin toplam brüt dış borç stoku 518,5 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir. 14 Haziran 2026 tarihinde 1 ABD doları 46 TL olduğuna göre, ülkemizin dış borcu yaklaşık 23 trilyon 851 milyar TL'dir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, 3. Dünya İslam Ekonomi Zirvesi'nde faize dayalı küresel ekonomik sistemi sert bir dille eleştirerek, "Faizin olduğu yerde bereket olmaz. Sömürünün, haksızlığın, etik ve ahlak dışı rekabetin olduğu yerde bereket bulunmaz." dedi.

Sayın Cumhurbaşkanımız çok doğru söylemiştir; buna yanlış demek haksızlık olur. Küresel ekonomik sistem, özellikle İslam dünyasını, faize dayalı emperyalizmin en güçlü aracı olan kapitalizmin baskısı altında inim inim inletmektedir.

Türk milletinin geleceği faizle ipotek altına alınmıştır

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası haziran ayında politika faizini yüzde 37 seviyesinde tutmuştur. Bu ekonomide faiz yükünün ne derece ağırlaştığını göstermektedir. Son yıllarda kamu maliyesi üzerinde oluşan faiz yükü, bütçe harcamalarının önemli bir bölümünü oluşturmaktadır.

Ekonomistlerin yaptığı hesaplamalara göre Merkez Bankası'nın son yıllardaki zararları, Kur Korumalı Mevduat uygulamasının maliyetleri ve yüksek faiz politikalarının sonuçları yüz milyarlarca dolarlık bir ekonomik yük ortaya çıkarmıştır.

Daha dikkat çekici olan ise devlet bütçesinden yapılan faiz ödemeleridir. Hazine ve Maliye Bakanlığı verilerine göre yalnızca 2026 yılının ilk beş ayında faiz ödemeleri 1 trilyon 239 milyar lirayı aşmıştır. Vergi Uzmanı Ozan Bingöl'ün tespitlerine göre Türkiye, 2026 yılında 2 trilyon 740 milyar lira, 2027 yılında 3 trilyon 39 milyar lira ve 2028 yılında 3 trilyon 346 milyar lira faiz ödeyecektir.

Türk milletinin geleceği faizle ipotek altına alınmıştır.

Türkiye ve Dünyada Faiz Oranları

2026 yılı itibarıyla bazı ülkelerdeki faiz oranları şöyledir:

• İsviçre: %0, Japonya: %0,75, Singapur: %0,87, Suudi Arabistan: %4,25, Endonezya: %4,75, Hindistan: %5,25

En yüksek faiz uygulayan ülkeler:

• Angola: %17, Gana: %28, Zimbabve: %35, Türkiye: %37

Düşük ve orta seviyede faiz uygulayan ülkeler:

• Güney Afrika: %10, Botswana: %5,5, Kamerun, Çad ve Gabon (Orta Afrika Ekonomik ve Parasal Topluluğu): %4,75, Cezayir: %2,5, Yeşil Burun Adaları: %2,5

Türkiye Ne Kadar Vergi Topladı?

"Bizler 86 milyon vatandaş olarak devleti finanse ediyoruz. Yetmiyor; Cumhuriyet'in birikimi olan fabrikalar, yollar ve köprüler özelleştiriliyor. Yetmiyor; kamu taşınmazları satılıyor. Yetmiyor; borçlanılıyor.

2002-2025 dönemindeki 24 yılda 36 trilyon 883 milyar lira vergi ödedik...

Özelleştirme uygulamaları her ne kadar 1986 yılında Turgut Özal döneminde başlamış olsa da asıl yoğunlaştığı dönem 2002 sonrası olmuştur... Özelleştirmeden elde edilen milyarlarca dolarlık gelir de obez devleti doyuramadı. Çünkü kırk yıllık özelleştirme gelirleri, bir yıllık faiz ödemesine bile yetmez hâle geldi. Merkez Bankası'nın ihtiyat akçesine bile el atıldı. Yetmedi." (Ozan Bingöl, 13.06.2026, Sözcü)

Borçlar ve Faizler Türk Milletini İliklerine Kadar Sömürmüştür

Ankara Milletvekili Mesut Doğan, TBMM'de yaptığı konuşmada, devletin iç ve dış borcu ile özel sektör, esnaf ve hane halkı borçları birlikte değerlendirildiğinde ülkenin toplam borcunun 56 trilyon liraya ulaştığını ifade etti. Bu borcun karşılığında son 23 yılda 61 trilyon lira faiz ödendiğini belirten Doğan, şöyle dedi:

"Allah'tan korkmak lazım. Türkiye'de 26 milyon aile var. Bu ülkedeki bütün evleri yıksak, hepsini sıfırdan yapsak yine 60 trilyon etmez. Türkiye'yi baştan imar edecek bir parayı faize kaptırmışız."

Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan da TBMM Genel Kurulu'ndaki bütçe konuşmasında, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçilen 2018-2026 döneminde ödenen ve ödenmesi öngörülen faiz tutarının 275 milyar dolara ulaştığını açıkladı.

Arslan, bu tutarın bugünkü kurla yaklaşık 11 trilyon 750 milyar TL'ye denk geldiğini belirterek şunları söyledi:

"Bu parayı 200 TL'lik banknotlarla taşıyaydık, 25 tonluk 2 bin 350 TIR dolusu ederdi. Bu TIR'lar konvoy hâlinde dizildiğinde 40 kilometrelik bir uzunluk ortaya çıkardı."

Arslan'a göre ortaya çıkan tablo, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin ekonomik bilançosudur.

Kapitalizm faiz ile sömürü düzeni kurmuştur

İnsanlar borç aldıklarında, aldıkları borcun karşılığı olarak fazladan bir ödeme yaparlarsa, bu ek ödemeye faiz denir. Tarih boyunca vahşi kapitalizm; verdiği borçlar ve aldığı faizlerle milletleri borçlandıran bir sömürü düzeni kurmuştur. Ödenmeyen borçlara kat kat faiz uygulayarak ülkeleri sürekli baskı altında tutan emperyalist bir yapıya dönüşmüştür.

Emperyalizm; kapitalist sermayenin sağladığı borçlar ve faiz mekanizması sayesinde toplumlar üzerinde siyasi, askerî, ekonomik, sosyal ve kültürel hâkimiyet kurmasıdır.

Faiz, fert ve toplumların bünyesine yerleşmiş bir kanser gibidir. Sessiz ve derinden ilerler; toplumun bütün kesimlerini sarar, zamanla onları esir alır, sömürür, köleleştirir ve yok oluşa sürükler.

Faiz, insanlık tarihi boyunca ekonomik ve sosyal hayatın en büyük sömürü araçlarından biri olmuştur. Faiz; zulümdür, ıstıraptır, gözyaşındır. Çalışmadan kazanmak, ekmeden biçmektir.

İslam'ın Faiz Konusundaki Yaklaşımı

İslam dini, faizi yalnızca ekonomik bir işlem olarak değil, aynı zamanda ahlaki ve toplumsal sonuçları bulunan bir mesele olarak değerlendirmiştir.

Kur'an-ı Kerim'de faiz konusunda son derece açık hükümler yer almaktadır:

"Ey iman edenler! Kat kat faiz yemeyin. Allah'a karşı gelmekten sakının ki kurtuluşa eresiniz."

(Âl-i İmrân,3/ 130)

"Faiz yiyenler, kabirlerinden şeytan çarpmış kimse gibi kalkarlar." (Bakara,2/275)

"Ey iman edenler! Allah'tan korkun ve gerçekten iman etmiş iseniz faizden kalanı bırakın." (Bakara,2/ 278)

"Bunu yapmazsanız Allah ve Resûlü tarafından size savaş açıldığını bilin." (Bakara,2/ 279)

Ekonomik Bağımsızlığın Yolu

Bir milletin siyasi bağımsızlığı kadar ekonomik bağımsızlığı da önemlidir. Sürekli borçlanan ve borçlarının faizini ödemek için yeniden borçlanmak zorunda kalan ülkeler, zamanla ekonomik hareket alanlarını kaybetmektedir.

Ekonomik bağımsızlığın yolu; daha fazla borçlanmaktan değil, daha fazla üretmekten, çalışmaktan ve katma değer oluşturmaktan geçmektedir. Aksi hâlde bugün alınan borçlar ve ödenen faizler, yarının nesilleri için ağır bir yük olmaya devam edecektir.

“

Bir milletin siyasi bağımsızlığı kadar ekonomik bağımsızlığı da önemlidir. Sürekli borçlanan ve borçlarının faizini ödemek için yeniden borçlanmak zorunda kalan ülkeler, zamanla ekonomik hareket alanlarını kaybetmektedir.

”

FETİH RUHUNA

Ne Oldu?

Selami YILDIRIM

“

Bir zamanlar ideal sahibi olmak, dava sahibi olmak, millet ve medeniyet adına düşünmek gençlik için bir değerdi. Bugün ise tüketmek, eğlenmek, görünmek ve gündemin peşinden sürüklenmek öne çıkarılıyor. İşte asıl tehlike burada başlıyor.

”

İstanbul'un fethinin 573. yıl dönümünü geride bıraktık. Fatih Sultan Mehmed'i, fetih ruhunu, Ayasofya'yı, surları ve bir çağın kapanıp yeni bir çağın açılışını yeniden konuştuk. Peki, konuştuğumuz kadar düşündük mü? Asıl sorulması gereken soru budur.

Çünkü milletler yalnızca toprak kaybettikleri zaman değil, ruh kaybettikleri zaman da yenilirler. Fetih denildiğinde çoğu insanın aklına kılıçlar, surlar ve ordular gelir. Oysa fethin özü bunlardan ibaret değildir. Fetih, önce insanın kendi nefsinin aşmasıdır. Bir medeniyet iddiası ortaya koymasıştır. Bir değerler sistemini hayatın merkezine yerleştirmesidir.

Bugün ise karşımızda farklı bir manzara bulunmaktadır. Bir yanda tarihin en büyük medeniyet hamlelerinden biri olan İstanbul'un fethi anılırken, diğer yanda milyonlarca insanı etkileyen küresel popüler kültür endüstrisi bütün gücüyle genç nesilleri kuşatmaktadır. Mesele bir konser, bir sanatçı veya bir etkinlik meselesi değildir. Mesele, hangi değerlerin toplumun merkezine yerleştiği meselesidir.

Kültürel Kuşatma ve Kimlik Sorunu

Modern çağın savaşları artık top ve tüfekte yapılmıyor. Bugün kültür, medya, eğlence sektörü ve dijital platformlar üzerinden yürütülen görünmez bir mücadele yaşanıyor. İnsanların neyi seveceği, neyi önemseyeceği, neye hayranlık duyacağı büyük ölçü-

de bu araçlar tarafından şekillendiriliyor. Bunu fark eden Edibali ve arkadaşları 1960 yıllarda “Yeniden Milli Mücadele’ye karar veriyor ve bu yoldan asla asla dönmek üzere bir yemin ediyorlar...”

Bir zamanlar ideal sahibi olmak, dava sahibi olmak, millet ve medeniyet adına düşünmek gençlik için bir değerdi. Bugün ise tüketmek, eğlenmek, görünmek ve gündemin peşinden sürüklenmek öne çıkarılıyor. İşte asıl tehlike burada başlıyor.

Çünkü kimliğini kaybeden toplumlar, sahip oldukları maddî imkânları korusalar bile manevî varlıklarını koruyamazlar. Tarihte bunun sayısız örneği vardır. Nice devletler askerî bakımdan güçlü oldukları hâlde kültürel ve ahlâkî çözüme sebebiyle yani hayat pınarlarını kurutmaları sebebiyle tarih sahnesinden silinmişlerdir.

Sorun Başkalarında Değil, Kendimizde

Çocuklarına dinini öğreten ama ekranların eğitime teslim eden biziz. Ahlâktan söz edip tüketim kültürünün bütün alışkanlıklarını sorgulamadan benimseyen biziz. Medeniyet iddiasından bahsedip günlük hayatımızı başka medeniyetlerin değerleriyle şekillendiren yine biziz. Bu sebeple mesele dışarıdan gelen bir saldırıdan çok içeride yaşanan bir çözüme meselesidir. Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır: "Allah'ı unutan ve bu yüzden Allah'ın da kendilerine kendilerini unuttuğu kimseler gibi olmayın." (Haşr, 59/ 19)

İnsan Rabbini unuttuğunda önce kendisini unutturur. Kendisini unutan ise kim olduğunu, neden yaşadığını ve hangi ideale hizmet ettiğini de unutturur.

Fetih Ruhu Nedir?

Fetih ruhu yalnızca geçmişi hatırlamak değildir. Fetih ruhu adaleti savunmaktır. İlim üretmektir. Ahlâklı nesiller yetiştirmektir. Güçlü kurumlar kurmaktır. Kimliğini koruyarak dünyaya açılabilirdir. Madde ile manayı birlikte inşa edebilmektir.

Fatih Sultan Mehmed'i büyük yapan yalnızca İstanbul'u alması değildir. Onu büyük yapan, büyük bir medeniyet tasavvuruna sahip olmasıdır. Bugün bizim de ihtiyacımız olan şey budur. Bugün ihtiyacımız olan kendi medeniyetimizi yeniden inşa etmektir.

Bir konserin kalabalığına bakıp insanları suçlamak değil; o kalabalıkları ortaya çıkaran kültürel boşluğu anlamaya çalışmaktır. Bir nesli yargılamak değil; ona yeniden ideal, hedef ve istikamet göstermektir.

“

Gençlere büyük hedefler gösterilmezse küçük heyecanlara mahkûm olurlar. Bir medeniyet tasavvuru sunulmazsa küresel kültürün sunduğu hazır kimlikleri benimserler. Bu yüzden gençliği eleştirmekten önce ona ne verdiğimizizi sormak zorundayız.

”

Yeni Fetihler ve Yeni İşgaller

Tarih boyunca şehirler iki şekilde ele geçirilmiştir: Ordularla ve zihinlerle... Ordular bir şehri işgal edebilir; fakat zihinleri ele geçiremez. Zihinleri ele geçirmek için daha uzun, daha sabırlı ve daha derin bir çalışma gerekir.

Bugün dünyanın güçlü devletleri yalnızca askerî güç üretmiyor. Aynı zamanda kültür üretiyor, müzik üretiyor, film üretiyor, moda üretiyor ve hayat tarzı ihraç ediyor. Bu yüzden modern çağın en etkili silahı tank değildir. Algıdır. İmajdır. Özendirmedir. Hayranlık üretmektir.

Bir millet kendi kahramanlarını unutup başkalarının kahramanlarına hayran olmaya başladığında tehlike çanları çalmaya başlar. Bilge Kral Aliya İzzet Begoviç'in dediği gibi, milletler savaşta değil, düşmana benzediklerinde yenilirler. Çünkü insan önce hayran olur, sonra benzemek ister, ardından ait olduğu kimliği sorgulamaya başlar. Kültürel çözülme işte böyle başlar. Bu süreç bir günde gerçekleşmez. Yıllar sürer. Sessiz ilerler. Ve çoğu zaman fark edilmez.

Eğlence Endüstrisinin Görünmeyen Gücü

Elbette müzik dinlemek suç değildir. Sanatla ilgilenmek de yanlış değildir. Mesele sanat değil, sanatın hangi dünya görüşüne hizmet ettiğidir. Bugün küresel eğlence endüstrisi yalnızca şarkı satmıyor. Hayat tarzı satıyor. Kimlik satıyor. Arzu satıyor. Tüketim alışkanlığı satıyor. İnsanlara fark ettirmeden yeni değerler sistemi sunuyor. Çünkü sanat insanı kalbinden yakalıyor.

Gençler yalnızca bir sanatçıyı dinlemiyor; onun kıyafetini, tavrını, dilini, dünya görüşünü ve hayat anlayışını da bilinçaltında satın alıyor. Bu yüzden kültür meselesi hafife alınamaz. Medeniyetler çoğu zaman savaş meydanlarında değil, kültür alanında yenilir. Bizans ordularla büyüdü ama ahlâkî çözümlüyle çöktü. Endülüs kılıçla yıkılmadan önce ruhunu kaybetti. Osmanlı askerî yenilgilerden önce zihinsel durgunluk yaşamaya başladı. Tarih bize aynı gerçeği tekrar tekrar göstermektedir: Ruh çökerse devlet de çöker.

Gençlik Nereye Gidiyor?

Bugünün gençliği suçlanacak bir nesil değildir. Aksine en fazla ihmal edilmiş nesildir. Bir taraftan dijital dünyanın sınırsız etkisi altında büyüyor, diğer taraftan kendisine büyük hedefler gösterilmiyor. Bir zamanlar gençlere İstanbul'un fethi anlatılırdı. Çanakkale anlatılırdı. İstiklâl Harbi anlatılırdı. Bir medeniyet kurmanın ne demek olduğu anlatılırdı. Genç Millet evlatlarının yüreğini ortaya koyarak hazırladıkları anma gecelerini hatırlayalım!

Bugün ise gençlerin önüne çoğu zaman yalnızca tüketim hedefleri konuluyor: Daha çok kazan, daha çok harca, daha çok eğlen, daha çok görünür ol... Oysa insan yalnızca tüketerek mutlu olamaz. İnsan anlamla yaşar. İdeal ile büyür. Mefkûre ile güçlenir.

Gençlere büyük hedefler gösterilmezse küçük heyecanlara mahkûm olurlar. Bir medeniyet tasavvuru sunulmazsa küresel kültürün sunduğu hazır kimlikleri benimserler. Bu yüzden gençliği eleştirmekten önce ona ne verdiğimizizi sormak zorundayız.

Uykudan Uyanışa

Bugün yaşadığımız duygu öfkeden çok hicrandır. Çünkü mesele insanlarımızı kaybetmek değil; onların içindeki medeniyet iddiasının zayıflamasıdır. Fakat hicran umutsuzluk değildir. Her büyük uyanış önce bir fark edişle başlar. Eğer bir toplum kaybettiğini fark edebiliyorsa, yeniden bulma ihtimali de vardır.

İstanbul'un fethi yalnızca geçmişte kazanılmış bir zafer değildir. Aynı zamanda geleceğe bırakılmış bir emanettir. O emaneti korumak ise surları değil, ruhları muhafaza etmekle mümkündür.

Yeniden Fetih Ruhunu

Peki, ne yapmalıyız? Öncelikle fetih ruhunu romantik bir nostalji olmaktan çıkarmalıyız. Fetih ruhu geçmişe ağlamak değildir. Fetih ruhu geleceği kurmaktır. Bugün yeni surlar vardır: Cehalet surları, tüketim surları, bağımlılık surları ve kimliksizleşme surları... Bu surları aşacak olan da yine inançlı, ahlâklı, bilgili ve şuurlu nesillerdir. Eğitimde fetih ruhuna ihtiyaç vardır. Bilimde fetih ruhuna ihtiyaç vardır. Ekonomide fetih ruhuna ihtiyaç vardır. Kültürde fetih ruhuna ihtiyaç vardır, ahlakta fetih ruhuna ihtiyaç vardır.

Fatih Sultan Mehmed'in bize bıraktığı en büyük miras İstanbul değildir. İmkânsız mümkün gören iradedir. Asıl fetih, şehirlerin değil; zihinlerin, kalplerin ve geleceğin fethidir. Bugün bize düşen görev şikâyet etmek değil, yeniden inşa etmektir. Çünkü fetih ruhu bir hatıra değildir; bir çağrıdır. Ve o çağrı hâlâ duyulmayı beklemektedir: “Haydi, davran yaş artık mühim değil.”

EKONOMİYİ KİM BOZDU?

Arif DURUSU

“Özelleştirmeler, yabancılara “peşkeş çekme” ya da “yandaşlara” yumuşak satış şeklinde gerçekleşmiştir. Bu işi kamufle etmek için de bir vecize icat edilmiştir: “Devlet ticaretle uğraşmaz.” Bizim “devlet ticaretle uğraşmaz” dediğimiz dev kamu malı kuruluşlardan, yabancı devletlerin kamu şirketlerince alınanlar var dır. Öyle hallere şahit olunmuştur ki; devlet ticaretle uğraşmamış ama sebze-meyve satmıştır.

Hava Nasıl Oralarda?

Önceleri hava durumu kişiden kişiye değişiyordu. Ama şu sıralar hemen herkes hava durumu konusunda hemfikir; havalar bozuk ya da benzer bir ifade ile havalar bozdu. Hal böyle olunca ekonomi nasıl, diye bir soru artık anlamını yitirmiştir. Kim ne derse desin, Türk ekonomisinin bu durumuna –içtenlikle ifade ediyorum- bizim kadar üzülen her halde pek olmamıştır. Çünkü bir kısmı içten içe sevinirken, bir kısmı da sun’i kamuflejlerle gerçeğin üzerini örtme, halâ sahte pehlivanlık iddiasını sürdürme telaşındadır. Abartısız ifade ediyorum; Türk ekonomisinin bugünkü manzarası en az 10 yıl öncesinden görülebiliyordu, ama bunu anlatmak, anlatmaya yeltenmek, adeta vatan hainliği ile eş değerdi.

Yıkım Da Toparlanma Da Zaman Alır

Öncelikle şunu belirtmeliyiz ki; devasa yapılar ve uzun soluklu çabaların sonucu zaman alır. İyi ya da kötü sonuç, pat diye ortaya çıkmaz. Ama belirtileri vardır. Konuya vakıf olan ya da akli fikri olan, feraseti olan kimse olacağını ayan beyan görür; lakin anlatamaz. Gerçeği haykırmak ister, fakat onun fer-yadı, düşmanca bir saldırı olarak yaftalanır. Halkın akli gözlerindedir mantıkınca halk da daha yıkım ya da yapım ortaya çıkmadığı için olacılara göre değil mevcut duruma göre düşünür; gelecek perspektifi kapalıdır. Bu durumu Namık Kemal’in şu anekto-unda görmek mümkündür:

Namık Kemal'in Teşhisi

Namık Kemal bir gün Sahaflar çarşısından geçerken, ahbablarından biri yolunu çevirir ve der ki:

-Namık Kemal, sen kitaplarında, makalelerinde, konuşmalarında hep imparatorluk ha battı ha batacak deyip duruyorsun. Onun ne battığı, ne yıkıldığı ve ne de öldüğü var. Yaşayıp gidiyor işte. Senin bu telaşına sebep ne kuzum?

Yahya Kemal bu nazik soruyu şu şekilde cevaplandırır:

-Ah benim dostum, sen bu koca imparatorluğun ölümünü oduncu Ahmed Ağa'nın ölümüne mi benzetirsin. Birkaç saat içinde ölsün, cenaze namazı kılınsın ve defnedilsin, öyle mi? Beş yüz senelik bir ömrü olan bu imparatorluğun hastalığı elli, ölümü elli, cenaze namazının kılınması ise elli yıl sürer. Sen yüz elli yıl sonra bu imparatorluğu ortada bulamazsın. (Yakın, Muharrem, Tarih Işıktır, Bayrak Yayıncılık, 127)

Namık Kemal'in sözleri, gerçeğin ayan beyan ifadesinden başka nedir ki!

Ekonomiyi Kim Batırdı?

Ekonominin kötü gidişatı kabullenilmekle birlikte şimdi gündemdeki soru şudur:

Sorumlu kim?

Sorumlunun kim olduğu konusunda hemen herkes birbirini suçlamaktadır. A kesimine göre sorumlu B kesimi, B kesimine göre ise A kesimidir. Dış güçler, önceden bir anlam ifade "ettiriliyordu" belki ama onun da havası inmiş olduğundan bir anlam ifade etmez oldu. Hal böyle olunca hemen herkes, ekonominin kötü durumda olduğu konusunda artık hemfikir.

Sıkı durun; şimdi suçluyu açıklıyorum: Türk ekonomisini bu duruma getirenler, yıllardır "ağız dalaşı" yaparak birbirlerini suçlayan "seçkinler"dir. Bu, artistik bir ifade değil; gerçeğin ta kendisidir. Nasıl mı? Açıklayalım:

Özelleştirme Politikaları Ekonomik Anlamda Türkiye'nin BOP veya GOP'u Olmuştur

1986 yılından 2020 yılına kadar özelleştirme kapsamında 70 milyar dolarlık özelleştirme yapılmıştır. Bu paranın 62 milyar dolarlık kısmı AKP döneminde tahsil edilmiştir. Elbette devlet, satmak istediğini satmak, almak istediğini almak hakkına sahiptir. Ama bunun hukuk, kamu yararı, şeffaflık, sürdürü-

lebilirlik vs. açılardan açıklanabilir ve kabul edilebilir olması şarttır. Ülkemizdeki özelleştirmelerin bu kriterlere uyduğunu söylemek pek de mümkün gözükmemektedir. Özelleştirme konusu, onlarca kapsamlı araştırmalara konu olabilecek çok yönlü ve çok boyutlu önemli bir konudur. Coğrafyamızdaki ülkelerde sonu kış olan ama adı bahar olan ayaklanmalar olmuş, ülkemiz böyle olaylara sahne olmamıştır. Ama ülkemizde başka bir baharın fitili ateşlenmiş ve sonuçları "bâde harab'il-Basra" olan özelleştirmeler devreye sokulmuştur.

Yukarıdaki tarihler arasında şöyle veya böyle iktidar olmuş ya da iktidarda söz sahibi olmuş parti ve kişilerin bunda az ya da çok vebali vardır, sorumluluğu vardır. Özelleştirmelerle ilgili olarak kayırmalar, peşkeş çekmeler gündeme gelmiş, getirilmiş ama bunların üzerinde ciddiyetle durulmak bir yana geçiştirilmiştir.

Devlete para, vatandaşa istihdam sağlayan devasa ekonomik yapılar önce kendi haline bırakılarak hantallaşmaları sağlanmış, sonra da özelleştirilmiştir. Devlet, kendisine gelir sağlayan dev kuruluşları sıcak paraya tercih etmiş, akmasa da (Aslında akıyor.) damlayan tesisleri elden çıkarmıştır. Özelleştirilen tesisler ile verilen sözlerin aksine önce çalışanları kapının önüne koyulmuş, sonra da kafasına göre takılarak kapatılmış ya da satılmıştır. İşten çıkarılan, mağdur edilen çalışanlar; özelleştirmeye karşı çıktıkları için adeta devlet düşmanı, terörist ilan edilmişlerdir.

Özelleştirmeden elde edilen paralar hoyratça harcanmış, o paralarla bir bahar havası estirilmiş ama ufuktaki kara bulutlar görülmemiş, görülmek istenmemiştir. Bu suça, yeni yapılan asfalt yollarda beraber yürüyüp beraber ıslananların hepsi dâhildir. Ondan öncekiler de dâhildir. Birleşik Devletler bürokrasisinden transfer edilen önceki bakan da sonraki bakanlar da dâhildir. -İşimiz dedi kodu olmadığı için isimleri es geçiyoruz.- Konuya vukufiyeti olan hemen herkes bu zevatı elbette biliyor.- Bugün "gelecek"te "deva" olacaklarını söyleyenler de bu ekibin içinde ve hatta direksiyon başında olanlardır. Şimdi sular çekilince efelenmeler, ancak konuya cahil insanlar için bir cazibe teşkil edebilir. Zaten onların tek avantajı da cahil bir kitleye heveslenmeleridir. Kısa kesmek lazımdır, lakin konuya uzak olanlar için bir alıntı yapmak iyi olacaktır:

“Hazineden sorumlu Devlet Bakanı ve Baş müzakereci Ali Babacan, ‘Erdemir ve Tüpraş’ı yerli sermaye alsın, ulusal şirketler yabancıya gitmesin’ tartışmalarını değerlendirdi. Babacan, Fransız gıda markası Danone’nin satışında, Fransızların gösterdiği tepkiye atıf yaparak, “Danone milli sembol haline gelmiş. Fransa’nın kimliği ile bütünleşmiş bir marka. Ancak Tüpraş ve Erdemir’e bu kadar özel anlam yüklenmesini anlamıyorum” dedi.” (Ayan, İbrahim, Özelleştirme-Toplumları koleleştirmede gizli oyun-, Akıl Fikir Yayınları,134)

Suçta Ortak Olmayan Yok Mu?

Özelleştirme serüveninde seyirci olmayan, bu kötü gidişe karşı koymak için gayretlenen yok mu? Var elbette. Onları burada takdirle anmak, bizim için bir kadirşinaslık görevidir. Zamanın Ulaştırma Bakanı Prof. Enis Öksüz, bu listenin başlarında yer alır. Türk Telekom’un özelleştirilmesine gönüllü razı olmuş ve imzalamamıştır. Bakanlıktan ayrılmayı, içine sinmeyen Telekom özelleştirmesine imza koymaya tercih etmiş ve yürekli ve onurlu bir iş yapmıştır. İslahatçı Demokrasi Partisi (Millet Partisi), özelleştirmelerin yanlışlığını ısrarla dile getirmiş ve özellikle tütün özelleştirmeleri ile ilgili olarak Öleceksen Türk Tütünüyle Öl kampanyası ile kamuoyunun dikkatlerini çekmeye çalışmıştır. Bu arada Konya merkezli Anadolu Holding (Torku) ile Kardemir’i de anmak gerektir. Çünkü bu iki yerli kuruluşumuz, özelleştirme sonucu devraldıkları tesisleri nasıl verimli hale getirdiklerini göstermişlerdir. Zarar eden kurumlar kâr eder hale gelmiş ve milli ekonominin dinamik elemanları olarak çalışan ve ortaklarının sahipliğinde istihdam ve üretime devam etmektedirler. Bu tip örnekleri takdirle karşılıyoruz ve örneklerinin artmasını temel bir politika olarak öngörüyoruz.

İMF Gönderildi Mi Gitti Mi?

Özelleştirmenin İMF ile ne ilgisi var, diyebilirsiniz. Çok ilgisi var. Ve hatta özelleştirme ile İMF birebir birbirleriyle ilgilidirler. Çünkü özelleştirme bir İMF projesidir. İMF, “iktidarlara” dikte ettirdiği maddelerle özelleştirmeyi olmazsa olmaz bir şart olarak ortaya koymuştur. Bu konuyu o kadar sıkı takip etmişlerdir ki; arada bir gelerek yaptıkları denetimlerle ve niyet mektupları ile Türk ekonomisini kadük etmişlerdir. İMF’den gelen krediler ve özelleştirmeler sonucu ele geçen paralarla havalara giren ekâbir; lüks, israf, talan ile hoyratça saçıp savurmuşlar ve hatta İMF’ye dahi borç verecek duruma gelmişlerdir. Ama bu memleketin altını oyduklarını, yarın ne olacağını bir türlü akıllarına getirmemişlerdir. Akıllara getirenleri akılsızlık ya da hainlikle suçlamak-

tan çekinmemişlerdir. Dikkat ediniz; İMF gönderilmemiştir. Yaptığı planlamayı uygulayıp işin sonuna gelen İMF kendisi çekip gitmiştir. Arkada sanayii, tarımı, hayvancılığı, üretimi, istihdamı devamlı “büyüyen karadelikler” olarak bırakarak. İlla da bir dış güçlerden söz etmek gerekirse, evet dış güçler vardır, bir de onlarla iş tutan ortakları vardır.

“Devlet Ticaretle Uğraşmaz”

Özelleştirmeler, yabancılara “peşkeş çekme” ya da “yandaşlara” yumuşak satış şeklinde gerçekleşmiştir. Bu işi kamufle etmek için de bir vecize icat edilmiştir: “Devlet ticaretle uğraşmaz.” Bizim “devlet ticaretle uğraşmaz” dediğimiz dev kamu malı kuruluşlardan, yabancı devletlerin kamu şirketlerince alınanlar vardır. Öyle hallere şahit olunmuştur ki; devlet ticaretle uğraşmamış ama sebze-meyve satmıştır.

Çözüm Var Mı?

Çözümün olup olmadığını bir örnekle anlatalım. Bir imparatorluk kaybetmiş, üzerine çullanan yedi düveli topraklarından koparıp atmış, yokluk ve yoksullukla cebelleşmiş ve yeni bir devlet kurmuş bir devletin halinin pür melalini bir tasavvur edin. Ekonomiyi, maliyeyi idare etmek hangi yiğidin üstesinden gelebileceği bir iş olabilir. Böyle zor ve kritik bir zaman diliminde maliyeye yeni bir patron aranmaktadır. Değişik isimler teklif edilir makama, hepsi de maliyeci olan. Gazi, hiçbirini kabul etmez. Maliyenin başına mazbut bir aile reisi olan Gümüşhane Milletvekili Hasan Fehmi Ataç getirilir. Hasan Fehmi Bey, o zor dönemde sıkı bir iktisat/para politikası ile güzel bir iş çıkarır.

Ekonomi Mi İktisat Mı?

Burada ekonomi anlatacak değiliz. Ama adına ister ekonomi, ister iktisat denilsin, bu disiplin para ve piyasanın denge, ilim ve sanattır. Bizde ekonomiden çok iktisat kelimesi kullanılmıştır. Fakültelerimizin çoğunun adında dahi iktisat kelimesi hala varlığını sürdürmektedir. Ancak iktisat, bize ait bir kelime ve kavramdır. İktisat; tutumluluktur, israftan uzak durmadır, gereken yere gerektiğince sarf etmektir. Bu çok önemli bir durumdur. Bu yaklaşım; bizim dinimizde, örfümüzde ve hatta genlerimizde vardır. Biz genlerimize dönersek ayağa kalkar, genlerimizden uzaklaşırsak yer ile yeksan oluruz.

Köklerimize bağlı bir yaklaşım ve hareket tarzı ile biz bu badireden çıkarız evvel Allah. Ama bunun laftan öteye geçmesi lazım. İşte o zaman, Muhteşem Türkiye’nin silüetinin belirmeye başladığı andır. Kadir Mevla’m bu ulvi ülküye zeval vermesin.

ANAYASA DARBE YASASI DA SIYASİ PARTİLER VE SEÇİM YASALARI DARBE YASASI DEĞİL Mİ?

Ahmet ÇUVALDIZ

Evet çok değerli okurlar, Siyonist İsrail ve uşağı ABD'nin İran'a saldırıya devam mı edelim yoksa barışalım mı diye kararsız kaldıkları bir süreçte ben kararsız kalmadım, okursunuz ve başkalarına da okutursunuz diyerek oturun sizin için bir şeyler döktürdüm.

Bu Bir Darbe Anayasasıdır, Artık Değişmeli!

Evet, 1982 tarihinde Evren ve arkadaşları tarafından oluşturulan Danışma Meclisi tarafından hazırlanan ve halk tarafından da büyük bir çoğunlukla kabul edilen 1982 Anayasası ile idare ediliyoruz.

Gel gör ki, 1982'den beri yürürlükte olan ve şimdiye kadar hemen her cümlesi birkaç defa değiştirilen kırk yaşlı bu yasa, son yıllarda, artık yetersizliğinden mi veya birilerinin işine gelmediğinden mi, "bu bir darbe Anayasasıdır" denilerek değiştirilmek isteniyor.

Peki, niçin? Niçin olacak, önceki yazımda belirttiğim gibi, devletin aklı (!); "Türkleri, Kürtleri ve Arapları kapsayan, federasyona açık yeni bir anayasa yapalım ve şu ulus devleti de artık tarihin tozlu sayfalarına havale edelim" dediği için.

Bizim bu devlet aklı, öylesine ileri bir akıl ki, sadece ülke sınırlarıyla kalmıyor, dışında da hüküm sürüyor ve ta Suriyelere kadar uzanıyor. Evet, bu bizim devlet aklı orada da hüküm sürüyor.

Eski Şam Büyükelçisi Ömer Önhon; Türkiye'deki PKK ile Suriye'deki YPG'yi ayırmak, Türkiye'deki süreç ile Suriye'deki süreci farklı birer süreçmiş gibi görmek, Türkiye'deki anayasa hazırlıkları ile oradaki anayasa hazırlıklarını birbirinden ayrı zannetmek ve bunların birbiriyle hiçbir ilgisi yokmuş kabul etmek, bana göre gerçekçi bir düşünce değil" diyor ve ekliyor:

Çünkü, şu bir gerçek ki, her iki ülkede olan ve bitenler, bir şekilde birbirini etkileyecek. Yani, bütün bunlar bana göre bir bütünün, yani BOP'un bir parçası..."

Yıllar önce bir NATO toplantısında Osman Özbek Paşa General Roberto Jucci'ye soruyor: Sayın Jucci, Türkiye PKK ile mücadeleye 1984'te başladı. Beş yıl oldu, ama PKK terörünü bir türlü sona erdiremedik. Sizin böyle bir sorunuz olsa ne yapardınız?

Jucci: Osman Bey, bizdeki verilere göre PKK, bir ABD projesi. Türkiye, İtalya gibi NATO üyesi olduğuna göre bu sorunu Amerika ile görüşerek çözebilir. Örgütün arkasında ABD olduğu ve bunu yok saydığınız sürece terörü bitiremezsiniz...

Ehh, o zaman soralım: PKK bitirilmek üzere olduğuna göre, biz ABD'yi alt mı ettik? Ya da "illa yeni anayasa" diye girdiğimiz bu çıkmaz yola devam mı dedik?

Niye İlla Kürdistan?

Kürt kardeşlerimiz alınmasınlar ama ABD ve Batının, bu Kürt hayranlığının aslı nedir? Kara kaşları ve kara gözleri mi? Ya da dün olduğu gibi bugün de Kürtleri emperyalist emellerinin manivelası kılma sevdası mı?

Geçenlerde Doğu Fransa'nın en yüksek tirajlı gazetesi Derniers Nouvelles Alsace'ta "Moskova, bir Kürdistan Cumhuriyeti planlıyor!" başlıklı bir yazı çıktı. Ayrıca, gazetede, Kürdistan'ın sınırının yer aldığı bir harita da yayınlandı.

Bu haritada, Türkiye'nin güneyi ve doğusu, Suriye'nin kuzeydoğusu, İran'ın batısı ve güneybatısı ile Irak'ın kuzeyi ve kuzeydoğusu, "Kürdistan Cumhuriyeti(!)" sınırları içerisinde gösterilmiş. Yazının bir yerinde ise şöyle deniliyor:

Türkiye, Irak ve İran'daki Kürt yöneticileri tarafından hazırlanan projeler, Sovyetler Birliği'nin yardımı ve İsrail'in desteği ile "bağımsız bir devlet" oluşumunu hedef tutuyor.

ABD eski Dışişleri Bakanlarından George Ball, İngiliz BBC televizyonuna verdiği bir demeçte, Amerika ve müttefiklerinin; Ortadoğu'da İran'ın boşalttığı yeri doldurmak ve petrol akışındaki sürekliliği sağlamak için bölgede polislik görevini yüklenmesi gerektiğini söylemiştir.

George Ball, Batı'nın bugüne kadar Ortadoğu'da çok yumuşak ve yavaş bir siyaset izlediğini söylemiş, Batı için can alıcı önem taşıyan Ortadoğu petrolünün sürekliliği açısından...

Batı ülkelerinin çok daha kesin ve etkili politikalar izlemeleri gerektiğini sözlere eklemiştir. Yukarıdaki ilk iki paragrafta yer alan ifadeler, Bayrak Gazetesi'nin 27.02.1979 tarihli, sonrakiler ise, Bayrak Gazetesi'nin 13.03.1979 tarihli baskısından alınmıştır.

Görüldüğü gibi, Rusya, Batı ve Amerika, o günlerden bugüne kadar hep bir "Kürt devleti" peşinde olmuş. Tabii ki, Kürtlerin karagözü ve kara kaşları için değil. O zamanlar sadece petrol için duyulan bu hevese şimdi Fırat'ın ve Dicle'nin devasa suları da dahil edilmiş.

İsrail, Gazze ve Lübnan'da, ABD, İran'da işte bu emel için yakıp yıkmaya peşinde. Kimsenin kara gözü vekara kaşları ve canı umurlarında değil, bu böyle biline...

RÖNESANS ÜZERİNE DÜŞÜNÜRKEN

Hasan ALÇELİK

“

Kur'an, Siyer, Orhun Kitabeleri, Dede Korkut Hikâyeleri ve Kutadgu Bilig yalnızca tarihi metinler değildir. Onlar aynı zamanda insanların kendi çağlarının sorunlarıyla nasıl mücadele ettiklerini gösteren tecrübe kaynaklarıdır. Asıl önemli olan bu metinleri ezberlemek değil, onların nasıl düştüğünü anlamaya çalışmaktır.

”

İnsanlık tarihine baktığımda, değişmeyen tek şeyin "değişim" olduğunu görüyorum. Bu yalnızca toplumlar için değil, evrenin kendisi için de geçerli. Bilim insanları evrenin milyarlarca yıldır genişlediğini söylüyor. Bir tarafta yeni yıldızlar ve gezegenler oluşurken diğer tarafta kara delikler sayısız gök cismini yutuyor. Doğanın kendisi bile sürekli bir oluş ve bozuluş hâlinde.

Yeryüzündeki hayat da farklı değil. Türler ortaya çıkıyor, gelişiyor, yok oluyor ve yerlerini yenileri alıyor. İnsan toplulukları, devletler ve medeniyetler de aynı yasaya tabi görünüyor. Yükselişler, duraklamalar ve çöküşler tarihin doğal akışı içinde birbirini izliyor.

"Andolsun biz insanı, çamurdan süzölmüş bir özden yarattık. Sonra onu sağlam bir karargâhta (rahimde) nutfeye (sperm ve yumurta karışımı bir damla) hâline getirdik. Sonra nutfeyi bir alaka (rahim duvarına tutunan/asılı kalan zigot/embriyo) yaptık. Sonra alakayı bir mudga (çiğnem et görünümünde bir kütle) hâline getirdik; mudgayı kemiklere çevirdik ve bu kemiklere et (kas) giydirdik. Nihayet onu bambaşka bir yaratılışla (ruh üflenerek) insan hâline getirdik. Yapıp yaratanların en güzeli olan Allah pek yücedir." (Mü'minün, 23/ 12-14)

"Allah, rüzgârları gönderip bulutları harekete geçiren, onları dilediği gibi göğe yayan ve parça parça edendir. ... İşte eserlerine bir bak; Allah, yeryüzünü ölümünden sonra nasıl diriltiyor! Şüphesiz O, ölüleri de elbette diriltecektir. O, her şeye kadirdir." (Rum,30/ 48-50)

Belki de sorun dediğimiz şey, bu değişimin kendisidir. Çünkü insan alışkanlıklarının içinde yaşamak ister. Düzenini ya da alıştığı konfor ortamını sever. Oysa hayat, sürekli olarak bu düzeni bozar. Her değişim biraz belirsizlik, biraz kaygı ve daha çok mücadeleye demektir.

Bu nedenle medeniyetlerin tarihini okurken onların neden yükseldiğinden çok, neden gerilediğini anlamaya çalışırım. Çünkü yükseliş çoğu zaman başarıların hikâyesidir; gerileme ise hataların, ihmallerin ve kaçırılmış fırsatların.

Osmanlı'dan Cumhuriyet'e uzanan modernleşme tartışmalarına da bu gözle bakmak gerekir. Son birkaç yüzyıldır Türkiye'nin gündeminde hep aynı sorular dolaşiyor: Neden geride kaldık? Nasıl toplanabiliriz? Hangi yolu izlemeliyiz?

Aslında bu sorular yeni değil. Tanzimat'tan önce de soruluyordu, Meşrutiyet döneminde de, Cumhuriyet'in ilk yıllarında da. Bugün de farklı ifadelerle aynı meseleleri tartışıyoruz. Bu durum, sorunların kişilerden çok yapılarla ilgili olduğunu düşündürüyor.

Tarih bize büyük dönüşümlerin kısa sürede gerçekleşmediğini gösteriyor. Önce bir afetler, salgın, büyük bir yenilgi, kaos gibi sorunlar ortaya çıkar. Ardından birkaç kuşak boyunca insanlar bunların nedenlerini anlamaya çalışır. Sonra çözüm önerileri geliştirilir. Bazıları başarılı olur, bazıları olmaz. Fakat arayış devam eder.

Avrupa'nın Rönesans'a ulaşma hikâyesi de böyledir. Bugün çoğu insan Rönesans'ı birkaç sanatçı ve bilim insanının başarısı olarak görür. Oysa işin arkasında yüzyıllar süren bir sorgulama vardır.

Kendi içinde yozlaşmış, Kavimler Göçü ve Müslümanların fetihleri ile çöküntü yaşayan Avrupa, uzun süren sorgulamaların ardından bir dönem geldi, kendi geçmişini yeniden keşfetmeye karar verdi. Antik Çağ'a yöneldi. Eski eserleri okudu. Unuttuğu bilgi kaynaklarını yeniden hatırladı. Kilisenin mutlak otoritesini sorguladı. Düşünceyi serbest bırakmaya çalıştı.

Burada dikkati çeken nokta şudur: Avrupalılar yükselirken başka bir medeniyete dönüşmediler. Kendilerini yeniden keşfetmeye çalıştılar. Kendi tarihleriyle hesaplaştılar. Kendi kaynaklarına yöneldiler. Bugün İslâm dünyasının ve Türkiye'nin önünde duran soru da belki budur: Biz kendi kaynaklarımıza yeterince bakabiliyor muyuz?

Bazen düşünüyorum da, Avrupa'nın Rönesans döneminde yaptığı şey yalnızca eski metinleri okumak değildi. Kendi inançlarındaki cehennemden ürkütüler, cennet sahnelerini resim, şiir, tiyatro, heykel, mimari eserlerinde canlandırıp önce göze, kulağa ardından beyinlere işlediler. Antik Yunan ve Roma'yı kütüphanelerden çıkarıp hayatın içine taşıdılar. Homeros'un destanları resimlere, heykellere, tiyatrolara ve saray duvarlarına işlendi. Mitoloji, mimarinin sütunlarında yükseldi. Eski İskender ve Sezar gibi kahramanlar tabloların içinde yeniden yürümeye başladı. Tevrat ile İncili, Antik Yunan ile Roma'yı nakış nakış işlediler her yere.

Biz ise çoğu zaman kendi büyük metinlerimizi okumakla yetiniyoruz. Oysa Kur'an'ın insan, adalet, bilgi ve sorumluluk anlayışı; Orhun Kitabelerinin devlet, toplum, siyaset ve tarih bilinci; Dede Korkut'un cesaret, sadakat ve dayanışma anlatıları; Kutadgu Bilig'in hikmet ve yönetim anlayışı yalnızca araştırma konuları değildir. Bunlar aynı zamanda sanatın, estetiğin ve kültürel üretimin kaynaklarıdır.

Bir an için gözümüzün önüne getirelim.

Ötüken bozkırında Bilge Kağan'ın milletine seslendiği bir film sahnesini...

Tekvîr Suresi, 8-9. Ayetlerini geldiği 613-615 yıllarında Mekke'deki tartışma sahnesinde: "Diri diri toprağa gömülen kız çocuğunun, hangi günah sebebiyle öldürüldüğünün sorulduğu zaman..." Birleşmiş Milletlere bağlı Unicef afişlerinde yer alışını...

Deli Dumrul'un ölüm karşısındaki meydan okuyuşunu anlatan bir tiyatro oyununu...

Bamsı Beyrek'in hikâyesinden ilham alan bir senfoniyi...

Kutadgu Bilig'in adalet fikrini modern bir kamu binasının mimarisine işleyen bir tasarımı...

Kur'an'ın insanı düşünmeye çağıran ayetlerinden esinlenen bir şiiri ya da romanı...

Medeniyetler biraz da böyle görünür hâle gelirler. Fikirler yalnızca kitaplarda yaşadıkları sürece sınırlı kalırlar. Asıl etkilerini sanatla, mimariyle, müzikle ve edebiyatla toplumun hafızasına yerleştiklerinde gösterirler.

Bugün gençlerimizin önemli bir kısmı Yunan mitolojisinin kahramanlarını, İskandinav destanlarını veya modern fantastik evrenleri tanırken; Bilge Kağan'ı, Tonyukuk'u, Deli Dumrul'u, Bamsı Beyrek'i ve Yusuf Has Hacib'i, Ahi Evran, Bacıyan-ı Rum'u,

Kuvayı Milliye yiğitlerini yeterince tanımıyor. Bunun nedeni bu şahsiyetlerin yetersizliği değil, onları çağın diliyle anlatmakta zorlanmamız, belki de anlama ve anlatmayı önemsememizdir.

Belki de ihtiyaç duyduğumuz şey yeni bir yorum hareketidir. Geçmiş tekrar eden değil, geçmişten ilham alan bir kültürel hamle...

Geçmişe dönmek mümkün değildir. Fakat geçmişten öğrenmek mümkündür.

Kur'an, Siyer, Orhun Kitabeleri, Dede Korkut Hikâyeleri ve Kutadgu Bilig yalnızca tarihî metinler değildir. Onlar aynı zamanda insanların kendi çağlarının sorunlarıyla nasıl mücadele ettiklerini gösteren tecrübe kaynaklarıdır. Asıl önemli olan bu metinleri ezberlemek değil, onların nasıl düşündüğünü anlamaya çalışmaktır.

Fakat bunun da tek başına yeterli olmayacağı açıktır. Çünkü günümüzün dünyası bilim ve teknoloji tarafından şekillendirilmektedir. Yapay zekâdan biyoteknolojiye kadar pek çok alanda insanlık yeni bir döneme girmiştir. Bu nedenle geçmişin bilgeliği ile çağın bilimini buluşturmak zorundayız.

Belki de yeni bir Rönesans arayışı tam burada başlamaktadır.

Kur'an'ın ahlaki ufkunu, Orhun Kitabeleri'nin tarih şuuru, Dede Korkut'un insan sıcaklığını ve Kutadgu Bilig'in hikmetini, Anadolu Bacılarının (Bacıyan-ı Rum) 8 asır öteden "kadın da var!" çıkışını; şiirde, romanda, sinemada, müzikte, mimaride ve dijital sanatlarda yeniden üretebildiğimiz gün, kendi kültürel rönesansımızın ilk adımlarını atmış olacağız.

Özgür düşüncenin geliştiği, insanların korkmadan konuşabildiği, bilimsel yöntemin esas alındığı, sanatın desteklendiği ve farklı fikirlerin düşmanlık sebebi sayılmadığı bir ortam...

Tarihte büyük uygarlıkların yükseldiği dönemlere baktığımızda hemen hepsinde bu özellikleri görüyoruz.

Bu yüzden bugün asıl mesele, geçmiş övmek veya övünmek ya da başkalarını suçlamak değildir. Asıl mesele, kendi zamanımızın sorularına cesaretle cevap arayabilmektir.

Belki de her medeniyetin gerçek rönesansı, kendisiyle yüzleştiği ve yeniden öğrenmeye karar verdiği anda başlar. Ancak bu cesaret ve kararlılıkla "Millî kültürümüzü çağdaş medeniyet seviyesinin üstüne çıkaracağız."

AMCASIZ, HALASIZ VE TEYZESIZLIĞE

“

Demografik yıkımın başı ile sonu arasında neredeyse yarım asrı bulan bir süre bulunuyor. Süreci tersine çevirmek için öncelikle insanımızı yuva kurmaktan uzaklaştıran evlense bile çocuktan uzak tutan, hayvan ebeveynliğine yönelten, “ev arkadaşlığı”nı seçtiren şartların kültürel, psikolojik, sosyolojik, ekonomik vb. faktörlerin analiz edilmesi ve bu veriler baz alınarak üretilecek uzun soluklu politikaların hayata geçirilmesi gerekiyor.

”

Milletimiz ve ülkemiz, I. Dünya Savaşı ve onu izleyen Milli Mücadele sürecinde yokluk ve sefalet içerisinde destanlara sığmaz kahramanlıklar göstererek son kaleyi teslim etmedi ama çok büyük kayıplar verdi. 1927'de yapılan ilk nüfus sayısı, ülkemizde sadece 13.6 milyon insanımızın kaldığını gösterdi. Yani toplam nüfusumuz, İstanbul'un 2010 yılındaki nüfusu kadardı. Bu kadarcık nüfusun Türkiye'nin ne ekonomik ve sosyal yönden ne de savunma açısından yeterli olamayacağı tespiti üzerine nüfus yapımızı güçlendirme ve artışı hızlandırıcı kararlar alınıp uygulamaya konuldu. Bu bağlamda çok çocuklu aileler, yol ve gelir vergisi gibi yüklerden muaf tutuldu. Çok çocuklu ailelere hazineye ait tarım arazilerinden dağıtıldı. Sağlık tedbirlerini yaygınlaştırma, doğumları artırma ve kolaylaştırma, gebeliği önleyici ilaç ve araçların kullanılmasını yasaklama, çocuk düşürme fiilini cezalandırma, evliliği teşvik etme, memleket dışına olan göçleri sınırlama ve memleket içine olan göçleri teşvik etme politikaları uygulandı.

Doğru

Ramazan KİRAZ

Nüfusumuz 30 Yılda İkiye Katlandı

1960'lara kadar nüfusun artmasını amaçlayan bu uygulamalar sayesinde 13,6 milyon olan nüfus, 1935'te 13.648 milyona, 1960'ta 27,7 milyona yükseldi. Nüfusumuzun yaklaşık 30 yılda ikiye katlanması, KİT'ler yoluyla sanayi ağırlıklı yatırımlara hız verilmesi, Dünya Bankası-IMF ile 1952'de David Rockefeller tarafından kurulan New York merkezli Dünya Nüfus Konseyi'nin dikkatinden kaçmayacaktı. Zaten Menderes 1950'lerden itibaren Türkiye'yi sanayi yatırımlarından tarıma yönelmeye zorlayan ve kendi ekonomik programlarını dayatan Dünya Bankası Türkiye temsilcisi Pieter Lieftink'i 1954'te makamından göndermiş ve çalışma ofisini kapattırmıştı.

IMF ve Dünya Bankası, 1958'deki ekonomik bunalım döneminde, daha önce reddedilen “istikrar paketi”ni Menderes hükümetine kabul ettirdi. Ancak krize kaynaklık eden sorunlar daha da derinleşti ya derinleştirilerek darbenin zemini hazırlandı. Özellikle Amerikan yönetimini ve onun, ülke ekonomilerini ve politikalarını belirleme aparatları IMF ve Dünya Bankası'nı “mutlu” eden 27 Mayıs darbesi gerçekleşti.

Asimetrik Bir Savaş Taktiği

Darbeyi izleyen aylarda, “Türkiye’nin nüfusunun çok hızlı arttığı, işsizliğin önüne geçilemeyeceği, kişi başına düşen milli gelirin iyice düşeceği, sağlık, eğitim ve beslenme gibi problemlerin katlanarak büyüyeceği” propagandası başlatıldı. Asimetrik bir savaş taktiği olan bu algı yönetiminin kaynağı Dünya Nüfus Konseyi ve Dünya Bankası’ndan başkası olmazdı. Çünkü ABD Savunma Bakanlığından Dünya Bankası başkanlığına getirilen McNamara, 1968 Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankası Grubu Yıllık Toplantısı’nda, doğum kontrol uygulamalarına izin veren ülkelerin kaynaklara öncelikli erişim elde edeceği tehdidinde bulunacaktı.

Darbeciler kimin sesiydi?

Darbe yönetiminin algı operasyonuna destek vermesinin sebebi çok geçmeden anlaşıldı. 1963’te uygulamaya konulan I. Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda, doğum oranının düşürülmesi devlet politikası hâline getirildi. 1965’te çıkarılan Nüfus Planlaması Kanunu ile doğumların azaltılması hedeflendi ve uygulama için Nüfus Planlaması Genel Müdürlüğü kuruldu. Beklenen düzeyde bir düşüş görülmeince 12 Mart 1971 darbe yönetimi 1965 tarihli kanunun etkisini artırmak üzere güncellemeye gitti.

12 Eylül 1980 darbesini izleyen günlerde devletin nüfus kontrolü konusunda yeterli sonuca ulaşamadığını gözlemleyen küresel güçler ve dönemin darbe yönetimi, doğurganlığı düşürmeyi amaçlayan nüfus planlamasını yeniden gündeme aldı. Darbe yönetimi kürtaşı, kısırlaştırmayı kolaylaştırdı.

Nüfusumuzu tırpanlayanlar

Darbe yönetimleri ve onların yolundan gidenler, doğum hızını düşürme politikalarını uygulamada yalnız kalmadılar. En büyük destek Vehbi Koç tarafından verildi. Vehbi Koç’un öncülüğünde akademisyenler ve iş insanları tarafından kurulan Türkiye Aile Sağlığı ve Planlaması Vakfı, Türk Alman Jinekoloji Eğitim, Araştırma ve Hizmet Vakfı, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu, CİSÜ Platformu, Perinatal Tıp Vakfı ve Sivil Toplum İçin Destek Vakfı’nın eşgüdümlü çalışmaları uzun yıllar sonra amacına ulaştı. Demografik yapıyı dizayn etme odaklı nüfus planlamasına en büyük desteği sağlayan TAPAV’ın kurucusu Vehbi Koç, vakfın söz konusu çalışmaları nedeniyle 14 Haziran 1994 tarihinde dönemin BM Genel Sekreteri Boutros Ghali tarafından Cenevre’de “Dünya Nüfus Planlaması Ödülü”ne layık görülmüştü.

Artış Hızımız Tehlike Eşiğinin Altında

Vehbi Koç, toprağında rahat uyusun! Yerli ve yabancı paydaş vakıf, dernek gibi yapılanmalarla nüfusumuzu kuraklaştırma hayali gerçek oldu. Türkiye’de toplam nüfus sürekli artış eğiliminde olmasına rağmen nüfus artış hızı sürekli düşüyor. Nüfusumuz 1975’te 40,3 milyonken doğan çocuk sayısı 1 milyon 251 bindi. 80,8 milyona ulaştığımız 2017’de ise doğan çocuk sayısı 1 milyon 291 bin, 86 milyona çıktığımız 2025 yılında toplam çocuk sayısı 889 bin 598’de kaldı. Doğurganlık hızımız 1945’te 6.9, 1960’ta 6.38 çocuk iken, 1965’teki nüfus planlaması uygulamasının başlamasından sonra 1978’de 4.3, 1983’te 4, 1993’te 2.7, 2001’de 2.38, 2023’te 1.51, 2024’te 1.48, 2025’te 1.4 çocuğa kadar düştü. Büyük şehirlerde bu durum 1’e kadar iniyor.

Demografik Yıkımın Sonu

Görüldüğü üzere demografik yıkımın başı ile sonu arasında neredeyse yarım asrı bulan bir süre bulunuyor. Süreci tersine çevirmek için öncelikle insanımızı yuva kurmaktan uzaklaştıran evlense bile çocuktan uzak tutan, hayvan ebeveynliğine yönelten, “ev arkadaşlığı”nı seçtiren şartların kültürel, psikolojik, sosyolojik, ekonomik vb. faktörlerin analiz edilmesi ve bu veriler baz alınarak üretilecek uzun soluklu politikaların hayata geçirilmesi gerekiyor. Önümüzdeki tehlike bir savaşın veya salgın hastalığın yol açabileceği yıkımdan çok büyüktür. Elbette 2026–2035 döneminin “Aile ve Nüfus 10 Yılı” ilan edilmesi, Nüfus Politikaları Kurulu’nun devreye girmesi, yangın sonrası bir adım olsa da değerlidir. Ancak yıl ilanı, kurulun devreye girmesi günü kurtarmaya dönük, tribünlük girişimler düzeyinde kalırsa çocuklarımız çok uzak olmayan zamanda dayı, amaca, hala, teyze diye seslenebilecekleri kimsecikleri bulamayacaklar.

SALİH AMEL:

İMANIN HAYATA YANSIMASI

Hüseyin TOPTAŞ

“

Salih ameller, sadece bireysel ibadetlerle sınırlı değildir. Namaz, oruç, zekât gibi ibadetler Salih amelin temelini oluştururken; toplumu ilgilendiren, kamu yararına olan, insanlara fayda sağlayan, adaleti önceleyen, kötülüğü engelleyen, hayrı yaygınlaştıran her türlü söz ve davranış da salih amel kapsamındadır.

”

İman, insanın kalbinde başlayan; sözle ikrar edilen ve amel ile hayata taşınan ilâhî bir hakikattir. İmanın sahihliği ve kemâli, hayata ne ölçüde yansıdığı ile ortaya çıkar. Bu yönüyle iman, salih amel ile tamamlanır; salih amel ise samimiyetle değer kazanır. İşte bu sebeple Kur’ân-ı Kerîm’de iman, amel ve ihlâs birbirinden kopuk değil, iç içe kavramlar olarak ele alınmıştır.

Mümin, muslihtir; müfsit değildir. Yani mümin, bozan değil ıslah edendir. Kendi nefsinin ıslah etmekte yetinmeyen, yaşadığı çevreyi de hayra yönlendirme sorumluluğu taşıyan kişidir. Bir müminin hem dünya hem de ahiret saadetine ulaşması, imanının gereği olarak işlediği salih amellere bağlıdır.

Salih ameller, sadece bireysel ibadetlerle sınırlı değildir. Namaz, oruç, zekât gibi ibadetler salih amelin temelini oluştururken; toplumu ilgilendiren, kamu yararına olan, insanlara fayda sağlayan, adaleti önceleyen, kötülüğü engelleyen, hayrı yaygınlaştıran her türlü söz ve davranış da salih amel kapsamındadır. Dinimizin yapılmasını emrettiği veya tavsiye ettiği; iyi, doğru ve faydalı işler salih amel, yasakladığı veya hoş karşılamadığı; kötü ve zararlı işler ise gayr-i salih amel olarak nitelendirilmiştir.

Amelin “salih” vasfını kazanabilmesi için iman temelli, şer’î ölçülere uygun ve ihlâsla yapılmış olması gerekir. Samimiyetin bulunmadığı bir amel, suret itibarıyla güzel görünse bile hakikat itibarıyla değerini kaybeder.

Kur’ân-ı Kerîm’de iman ile salih amel çoğu zaman birlikte zikredilmiş, bazı ayetlerde ise bunlara ahiret inancı da eklenerek salih amelin gerekliliği ve kötü amelin zararları ısrarla vurgulanmıştır. Allah Teâlâ, yeri ve gökleri, hayatı ve ölümü, insanların hangisinin daha güzel amel işleyeceğini denemek için yaratmıştır (Mülk,67/ 2). Aynı amaçla insanı yeryüzünün halifesi kılmıştır (Yûnus,10/ 14). Bu, insanın pasif bir varlık değil; sorumluluk sahibi, tercihleriyle imtihan edilen bir kul olduğunu göstermektedir.

Amelin Hesabı ve İlâhî Adalet

Hesap gününde herkes, dünyada işlediği amellere göre yargılanacaktır.

“Bugün hiç kimse en küçük bir haksızlığa uğratılmaz. Sadece yapıp ettiklerinizin karşılığını görürsünüz.” (Yâsîn,36/54)

“Kim zerre kadar hayır işlerse onu görür, kim zerre kadar kötülük işlerse onu görür.” (Zilzâl, 99/ 7-8)

Allah Teâlâ, kendisini anmaktan, namazdan ve zekâtтан alıkoymayan kullarını, yaptıklarının en güzeliyle mükâfatlandıracağını bildirmektedir.

“Onlar, ne ticaret ne de alış-verişin kendilerini Allah'ı anmaktan, namaz kılmaktan ve zekât vermekten alıkoyamadığı insanlardır. Onlar, kalplerin ve gözlerin allak bullak olduğu bir günden korkarlar.

Çünkü (o günde) Allah, onları yaptıklarının en güzeli ile mükâfatlandırarak ve lütfundan onlara fazlasıyla verecektir. Allah, dilediğini hesapsız rızıklandırır.” (Nûr,24/ 37-38)

“Ey kavmim! Şüphesiz bu dünya hayatı ancak (geçici) bir yararlanmadır. Ahiret ise ebedî olarak kalınacak yerdir.

Kim bir kötülük yaparsa, ancak onun kadar ceza görür. Kadın veya erkek, kim, mü'min olarak salih bir amel işlerse, işte onlar cennete girecek ve orada hesapsız olarak rızıklandırılacaklardır.” (Mü'min, 40/39-40)

Salih Ameller Ertelenmemelidir

Mü'min yapması veya yapmaması, söylemesi veya söylememesi gereken hususlarda dikkatli olmalı nasıl olsa tövbe derim, Allah da benim tövbemi kabul eder düşüncesi ile günaha karşı gevşeklik göstermemeli salih amellerini ertelememelidir.

“İnanan ve salih amel işleyenler için, mutluluk ve güzel bir dönüş yeri vardır.” (Ra'd, 13/ 29)

“Kim salih bir amel işlerse kendi lehine işlemiş olur. Kim de kötülük yaparsa kendi aleyhine yapmış olur. Sonra Rabbinize döndürüleceksiniz.” (Câsiye,45/ 15)

“Herkesin yaptığı iyiliği ve yaptığı kötülüğü hazır bulacağı günde kişi, kötülükleri ile kendi arasında uzak bir mesafe bulunmasını ister. Yine Allah sizi kendisine karşı dikkatli olmanız hakkında uyarmaktadır. Allah kullarını çok esirgeyicidir.” (Âl-i İmrân, 3/ 30)

“O günahkârları rablerinin huzurunda başlarını önelerine eğmiş halde şöyle derlerken bir görsen: "Rabbimiz! Gördük ve işittik; bizi geri gönder de rızâna uygun işler ya palım, artık kesin olarak inandık!"” (Secde, 32/ 12) diye yakaracaklardır.

“İman edip salih ameller işleyenleri de ebedî olarak kalacakları, içlerinden ırmaklar akan cennetlere koyacağız. Allah, gerçek bir vaadde bulunmuştur. Kimdir sözü Allah'inkinden daha doğru olan?

İş, ne sizin kuruntunuza, ne de kitap ehlinin kuruntusuna göredir. Kim kötü bir iş yaparsa, onunla cezalandırılır. O, kendisine Allah'tan başka ne bir dost, ne de bir yardımcı bulabilir.

Mü'min olarak, erkek veya kadın, her kim salih ameller işlerse, işte onlar cennete girerler ve zerre kadar haksızlığa uğratılmazlar.” (Nisa,4/ 122-124)

“Şüphesiz, iman edip, salih ameller işleyenler var; işte onlar yaratıkların en hayırlısıdır.

Rableri katında onların mükâfatı, içlerinden ırmaklar akan, içlerinde ebedî kalacakları Adn cennetleridir. Allah onlardan razı olmuştur, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır. İşte bu mükâfat Rablerine derin saygı duyanlara mahsustur.” (Beyyine, 98/ 7-8)

“Erkek olsun kadın olsun, kim inanmış bir insan olarak dünya ve âhirete yararlı işler yaparsa kesinlikle ona güzel bir hayat yaşatacağız ve böylelerinin ecirlerini de muhakkak surette yapmış olduklarının daha güzeliyle vereceğiz.” (Nahl,16/ 97)

“Ey iman edenler! Siz kendi sorumluluklarınıza dikkat edin. Siz doğru gittiğiniz takdirde yanlış yola sapanlar size zarar veremez. Hepinizin dönüşü Allah'adır ve yapmakta olduğunuz her şeyi o zaman Allah size bildirecektir.” (Maide,5/ 105)

Bazılarının bu ayeti, nemelâzımcı bir anlayışa kapı aralayacak şekilde yorumlamaya başladıklarını gören Hz. Ebû Bekir onları uyarıp özetle şunları söylemiştir: Siz bu âyeti gayesinin dışına taşıyor ve yanlış yorumluyorsunuz. Ben Resûlullah'ın “İnsanlar bir kötülüğü görüp de onu engellemezlerse Allah'ın onlara genel bir azap göndermesi yakındır” buyduğunu duydum (Tirmizi) diye açıklama getirmiştir.

Kurtuluşun Formülü

Kur'an, insanın ziyan içinde olduğunu bildirirken kurtuluşun yolunu da açıkça göstermektedir:

“Ancak iman edenler, salih ameller işleyenler, birbirlerine hakkı ve sabrı tavsiye edenler müstesna.” (Asr,103/ 1-3)

Bu ayet, imanı bireysel bir iddia olmaktan çıkarıp; amel, sorumluluk ve samimiyetle bütünleştiren ilâhî bir reçetedir.

Rabbimiz! İmanımızı salih amellerle doğrulayan, samimiyetle güzelleştiren kullarından eyle bizleri. Amellerimizi rızana uygun, niyetlerimizi halis, akıbetimizi hayırlı kıl.

BURSA'DAN ÜSKÜP'E...

Salim DEMİREZEN

Kaybolan Şehir

Üsküp ki Yıldırım Bayazıt Han diyârıdır
Evlâd-ı Fâtihân'a onun yâdigârıdır.
Firûze kubbelerle bizim şehrimizdi o;
Yalnız bizimdi, çehre ve rûhiyle biz'di o.
Üsküp ki Şar Dağı'nda
devâmıydı Bursa'nın
Bir lâle bahçesiydi dökülmüş temiz kanın.

Üç şanlı harbin arş'a asılmış silâhları
Parlardı yaşlı gözlere bayram sabahları.

Ben girmeden hayatı şafaklandırın çağa,
Bir sonbaharda annemi gömdük o toprağa.

İsâ Bey'in fetihle açılmış mezarlığı
Hulyâma âhîret gibi nakşetti varlığı.

Vaktiyle öz vatanda bizimken, bugün niçin
Üsküp bizim değil? Bunu duydum için için.

Kalbimde bir hayâli kalıp kaybolan şehir!
Ayrılmanın bıraktığı hicran derindedir!

Çok sürse ayrılık, aradan geçse çok sene,
Biz sende olmasak bile, sen bizdesin gene.

Yahya Kemal Beyatlı

Yahya Kemal'in doğduğu, annesi Nâkiye hanımın mezarının bulunduğu, evladı fatihan diyarı Üsküp'ü dünya gözüyle görmek nasip oldu elhamdülillah! Haziran ayının son haftasında eşimle birlikte Bursa'dan otobüsle Sabiha Gökçen Havalimanı'na ulaşıp, oradan Üsküp'e uçtuk.

Kuş uçuşu 810 km. olan mesafeyi bir saat 15 dakikada aldık. İstanbul sıcaktan kavrulurken, Üsküp'te yağmurlu ve serin bir hava bizi karşıladı.

Uçağın biraz yüksekten uçtuğundan olduğunu zannediyorum bu kısa yolculuk beni hayli rahatsız etti. Ama dönüşte aynı sıkıntı olmadı...

Bu duygularla ecdadımızın XIV. yüzyılın şartlarında at sırtında gelip, buraları fethetmesini; Anadolu'dan at arabası ve kağnılarla binlerce Türk ailesini getirip nüfus çoğunluğunu temin etmesini düşündüm. İmkansız derecesinde zor bir işi başarmışlar. Yedi asır

sonra siyasi iktidarın, Suriyeli sığınmacıların iskanı olayını ciddi probleme dönüştürdüğü hatırlanırsa; olayın büyüklüğü daha iyi anlaşılır.

Osmanlı Üsküp'ü

Üsküp'ün M. Ö. 4000 yılından beri yerleşim merkezi olduğu bilinmektedir. M. S. birinci yüzyılın başlarında Roma İmparatorluğu'nun eline geçmiş; devlet ikiye ayrıldığında (395) Doğu Roma'nın (Bizans) hakimiyetinde kalmıştır. Şehir 1282'de Sırp Krallığı'nın kontrolüne girmiş ve 1346'da ülkenin başkenti olmuştur.

Yıldırım Beyazıt döneminde, 1392 yılında Osmanlı uç beylerinden Paşa Yiğit tarafından fethedilmiştir. Fetihden sonra Paşa Yiğit Bey, Saruhan bölgesinden getirilen Türkmenleri Üsküp ve çevresine yerleştirdi. Bu arada yerli halktan pek çok Katolik Hristiyan Müslüman oldu. ⁽¹⁾

Üsküp, I. Balkan savaşı sonunda 1913'te Sırbistan'a verilmek suretiyle (Bükreş Antlaşması) elimizden çıktı. 521 yıldır vatan toprağı idi... Şehrin en büyük nüfusuna sahip olan Türkler, binbir zorlukla Türkiye'ye göç etti. İnsanlık dışı katliamlara maruz kaldılar...

II. Dünya Savaşı sonrası (1945) Yugoslavya'ya verilen Üsküp, bu ülkenin dağılmasından sonra 1991'de Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'nin başşehri oldu.

Bizden Kalanlar

Üsküp merkezde, 1898 Kosova Vilayeti Salnamesi'ne göre 9 karakol, 32 cami, 17 mescit, 8 medrese, 19 tekke, 7 türbe, 4 kilise, 1 havra, 2 metropolit, 17 Müslüman, 17 gayrimüslim okulu, 1 matbaa, 4 hamam, 26 değirmen, 4 otel, 1 saat kulesi, 75 lokanta ve meyhane, 44 han, 32 kahve ve kıraathane, 69 fırın, 32 çeşme, 1410 dükkan bulunmaktaydı. ⁽²⁾

Bugün ise Sultan Murat (Hünkâr) Camii (1436), İshak Bey Camii (1438), Mustafa Paşa Camii (1492), Gazi İsa Bey Camii, Balaban Camii başta olmak üzere Üsküp'te toplam 12 cami ibadete açıktır. Bu durumda 20 adedinin tahrip edildiği ortaya çıkıyor.

XVI. yy.'da Üsküp nüfusunun %76'sı Müslümandı. 1877'de ise şehirde 16.462 Müslüman, 14.586 Hristiyan, 160 Musevi olmak üzere toplam: 31.208 kişi yaşıyordu.

2002 nüfus sayımına göre Üsküp nüfusunun %66,75'i Makedon, %20,49'u Arnavut, %1,7'si Türk, %4,63'ü Roman ve %1,5'u Boşnaklardan oluşmaktadır. Romanlar ve Boşnaklar da Müslüman olduğundan, Müslümanların oranı %28,32 olmaktadır. Konuştuğum Müslümanlar, ülke genelinde de oranın %70 Hristiyan, %30 Müslüman şeklinde olduğunu ifade ettiler. Gerçekte Üsküp nüfusunun %40-45'inin Müslüman olduğunu da belirttiler. Genelde %23 Arnavut, %7 Türk şeklinde detay verenler oldu.

Bugün Üsküp'te İsa Bey Medresesi, bir imam hatip lisesi ve bir ilahiyat fakültesi açıktır. Sekiz yıllık bir ilkokul olan Tefeyyüz okulu da faaliyettedir. Ayrıca Üsküp Üniversitesi'nde Türkoloji bölümü mevcuttur.

Vrapçište (Okunuşu Frabçište) Beldesi

İşletmeciliğini Türk şirketi TAV'ın yaptığı Üsküp Havalimanı'na inişte Zürih'ten (İsviçre) gelen Arnavut Hamid Daşmir beyle tanıştık.

Kendisi İsviçre'de çalışıyor, Üsküp'e 60 km. uzaklıktaki Gostivar iline bağlı Vrapçište beldesinde ikamet ediyordu. Otel yerine evinde kalmamız için ısrar etti. Ayrıca: "Bir gün köyümü (o beldeye köy diyordu) ve çevreyi gezdireyim" dedi. İkinci teklifini kabul ettik.

Sabah önce Matka Kanyonu'nu gezdik. Sonra Üsküp'ü ikiye ayıran Vardar nehri üzerindeki Fatih Sultan Mehmet zamanında yapılan (1469) Taşköprü üzerinde bardaktan boşanırcasına yağın yağmurda ıslandı... Üsküp Belediyesi, 2003 yılında köprü'nün kitabesini ve mihrabiyesini yıktırmış. Mihrabiyenin izleri belli oluyor. Vardar nehrinin tertemiz sularını seyrederken, Bursa'da yıllardır katran renginde akan Nilüfer Çayı'nı hatırladım. O hale getirenlere, bir türlü çözüm bulamayan yetkililere diyecek söz bulamıyorum...

Ayrıca gerek köprü üzerinde gerekse şehrin her tarafında o kadar heykel yapmışlar ki; halk tepki göstermiş. Günümüzde %33 işsizlik oranı ve halkın 1/3'ü yoksulluk sınırının altında yaşarken heykellere yapılan yüklü harcamalar; 2002 yılında Vodno Dağı'na (Uludağ'ı hatırlatıyor) dikilen devasa Milenyum Haçı'nın maliyeti o günden beri eleştiriliyor. Bu arada devletin İslam kültürünü yok kabul etmesi; Müslüman azınlığı rahatsız ediyor. Ertesi gün Hamid bey, bizi sabah erken saatte alıp, köyüne götürdü. Kendimizi Türkiye'de zannettik.

Vrapçište Beldesi, merkezinde 4874 kişinin yaşadığı bir Arnavut yerleşim yeri. Hamid bey: "Halkın %90'ı evinde, işyerinde Türkçe konuşur. Kalanı da Türkçe bilir" bilgisini verdi. Beldede üç cami var. Günlerden cuma idi. İki camide hutbe Türkçe okunuyormuş.

Bunlardan Orta Camii'nde cuma namazını kıldık. İmam Selim hoca ile tanıştırdı. Türkiye'de ilahiyat fakültesi okumuş, doktora yapmış bir arkadaşı.

Aynı şekilde görüştüğüm bütün imamlar Türkiye'de okumuş, master ya da doktora yapmıştı. Kayseri Uluslararası İmam Hatip Lisesi'nden mezun olan bir imamla Kayseri'den konuştuk. Sayıları 20'yi bulan bu okulların çok faydalı olduğu aşikar...

"Osmanlı, Türkçe öğretmedi" yaygın söyleminin doğru olmadığını Vrapçište örneği gösteriyor. Aynı şekilde Millî Mücadele sonunda, Mübadele ile Yunanistan'a gönderilen Karaman Rumları da Türkçe konuşuyordu. Tek kelime Rumca bilmiyorlardı.

Atina dışına kurulan kamplarda Rumca öğreninceye kadar neler çektikleri bahsi diğer...

Hamid bey bizi Gostivar ve Kalkandelen'e (Tetova) da götürdü. Kalkandelen, Şar Dağı'nın eteklerinde kurulmuş. Dağa araba ile çıkılabilen son noktaya kadar çıktık. Buz gibi sularını içip, doyumsuz manzarayı seyrettik. Dağa tırmanırken 1992'de Makedonların şehit ettiği Müslüman Arnavutlar için dikilen kitabeyi gördük, şehitlere fatihalar okuduk.

Kalkandelen'de ecdat yadigarı Alaca Camii ile Sersem Ali Baba Bektaşî tekke ve camiini de ziyaret ettik. 1538'de açılan tekke halen faaliyette. Arnavut olan şeyh efendi ile sohbet ettik. Türkçe ve Almanca biliyor, Türkiye ile yakından ilgileniyordu.

Türkçe'nin de resmi diller arasında olduğu Gostivar ilinde tarihî Saat Camii'nin mimberi hizasına asılmış yeşil renkli Türk bayrağı dikkatimi çekti. Rengin neden yeşil olduğunu öğrenemedim.

Tarihçi Kemalpaşazade'nin (XVI. yy.) cennet bahçesine benzeterek, Rumeli'nin Bursa'sı diye andığı Üsküp'te iki şeyi gerçekleştiremedim. Nâkiye hanımın mezarını ziyaret ve Köprü Dergisi ile görüşme. Türkçe olarak 23 yıldır yayınlanan üç aylık sanat dergisi Köprü'nün yöneticileri o günlerde Türkiye'de olduğundan görüşemedik. Dergiye abone olarak destek olmalıyız...

Bize bir günde üç ili gezdiren, unutulmaz anlar yaşatan, misafirperverlik ve cömertlik timsali Hamid Daşmir beye teşekkür ediyorum; kendisini Bursa'ya bekliyorum.

Yazıyı yetmişli yılların başlarında Pınar Dergisi'nde ki yazımda yer alan bir Kerkük hoyratı ile bitirelim.

Elinde yad elinde/ Öt bülbül yad elinde/ Bir diyar mezar olsun / Kalmasın yad elinde...

1- TDV İslam Ansiklopedisi, Üsküp maddesi.

2- Aynı madde.

Başarının Önündeki Engel

ÇARESİZLİĞİ KABULLENMEKLE BAŞLAR

Hüseyin SEZER

Kişisel gelişim alanında tanınan Dr. David J. Schwartz'ın aktardığı ve "Cam Tavan Sendromu" olarak bilinen deney, insanların kendi zihinlerinde oluşturdukları sınırların başarılarını nasıl engellediğini çarpıcı bir şekilde ortaya koymaktadır.

Bilim insanları, pirelerin farklı yüksekliklerde zıplayabildiğini gözlemledikten sonra birkaç pireyi 30 santimetre yüksekliğindeki cam bir fanusun içine koyarlar. Fanusun zemini ısıtılır. Sıcaktan rahatsız olan pireler kaçmak için zıplamaya başlar; ancak her seferinde başlarını cam tavana çarparak geri düşerler.

Zemin sıcak olduğu için tekrar zıplarlar, tekrar başlarını cama vururlar. Camın ne olduğunu bilmediklerinden, kendilerini engelleyen şeyin ne olduğunu anlayamazlar. Defalarca aynı engelle karşılaşan pireler sonunda 30 santimetreden daha yükseğe zıplamamayı öğrenirler.

Bir süre sonra bütün pirelerin en fazla 30 santimetre yükseğe zıpladığı görülünce deneyin ikinci aşamasına geçilir ve cam tavan kaldırılır. Zemin yeniden ısıtılır. Artık önlerinde hiçbir engel olmamasına rağmen pirelerin tamamı yine en fazla 30 santimetre zıplamaktadır.

Oysa isterlerse çok daha yükseğe sıçrayabilir ve fanustan kurtulabilirler. Fakat daha önce yaşadıkları başarısızlıklar onların zihninde görünmez bir engel oluşturmuştur. Dışarıdaki engel ortadan kalkmış olsa da zihinlerindeki engel varlığını sürdürmektedir.

İşte bu durum, literatürde "cam tavan sendromu" veya "öğrenilmiş çaresizlik" olarak ifade edilmektedir.

İnsan da çoğu zaman pireler gibi davranır. Kendisine sınırlar koyduğu anda başarıya giden yolların önüne görünmez duvarlar örmeye başlar. Karşısına çıkan fırsatları değerlendirmek yerine, geçmişte yaşadığı başarısızlıkları gerekçe göstererek geri çekilir. "Ben ne yaparsam yapayım başarılı olamam" düşüncesi, aslında çaresizliği kabullenmenin ve başarısızlığı peşinen kabul etmenin bir ifadesidir.

Başarının önündeki en büyük engellerden biri, insanın kendi zihninde oluşturduğu olumsuz inançlardır. Bir işin imkânsız olduğuna inanırsanız, aklınız ve enerjiniz o işin neden yapılamayacağını ispat etmeye çalışır. Fakat başarılabilceğine inanırsanız, aynı akıl ve enerji bu kez engelleri aşacak çözümler üretmeye yönelir.

Nitekim hayatta küçük bir işletmeden dev holdinglere dönüşen sayısız şirket vardır. Bunun yanında, bir zamanlar dünyanın en büyük şirketleri arasında yer alırken tarihe karışan işletmeler de bulunmaktadır. Tarihte küçük bir beylikten cihan devleti kuran milletler olduğu gibi, kendisini yenileyemediği için yıkılıp giden büyük imparatorluklar da vardır. Dünyü süper güç olarak görülen devletlerin bugün tarih sayfalarında yer alması bunun en açık örneklerindedir.

Müslümana düşen görev; kendisine zihinsel engeller koymadan hedeflerine odaklanmak, azim ve kararlılıkla çalışmak, sebeplere sarılmak ve neticeyi Allah'a bırakmaktır. Çünkü başarı, çoğu zaman imkânsızlıkların değil, vazgeçmiş zihinlerin önünde durur.

"İnsan için ancak çalıştığına karşılığı vardır." (Necm, 53/39)

RÖNESANS YAZILARI

Yıldırım SELAMOĞLU

Namaz ibadettir, sözünde durmak ahlaktır. Bu ikisi birleşmiyorsa orada iman değil alışkanlık vardır. Namaz kılıp yalan söyleyen biri ibadetin ruhuna yabancıdır. Dindar görünüp adaletsiz davranan biri dini temsil etmez, onu kirletir. Merhum Aykut Edibali'nin yıllar önce işaret ettiği hedef hâlâ önümüzde durmaktadır: "hazreti insan." Medeniyet bu insanla kurulur. Ülkü buysa ülkücülük de budur. Aksi hâlde yapılan her siyaset, atılan her slogan, söylenen her hamasi söz boşlukta yankılanır.

Bir milletin rüyası hazreti insan olmadıkça o millet özgür olamaz. Emperyalizm sadece tankla, silahla gelmez; ahlaksızlıkla, şahsiyetsizlikle, omurgasızlıkla gelir. İçten çöken toplumlar, dış müdahaleye zaten hazır hâle gelmiş demektir. Bugün yapılan ise koltukçu siyasetle oyalanmak, çıkarıcı politikalarla günü kurtarmaktır. Dönüp dolaşıp aynı noktaya gelinmektedir: Kitap vardır ama hedef yoktur, söz vardır ama insan yoktur. Eğitim sistemi insan yetiştirmemekte, diploma dağıtmaktadır. Siyaset ideal üretmemekte, koltuk devşirmektedir. Din ise ahlak doğurmamakta, vitrine konmaktadır.

Bunu açıkça söylemek gerekir: Diriltmeyen din ölüdür. İnsan yetiştirmeyen eğitim boştur. Ahlak üretmeyen siyaset ihanettir. Bugün ihtiyaç duyulan yeni sloganlar değil, aynaya bakacak cesarettir. İnancı ahlakla yeniden buluşturacak sahici bir yüzleşmedir. Aksi hâlde ne din anlatımız inandırıcı olur ne de bu topraklarda bir medeniyet iddiası ayakta kalabilir.

“

Din ile ahlak arasındaki bağı kuramayan bir toplumda “dindarlık” sadece gürültü üretir. Bilgi vardır ama bilinç yoktur. İbadet vardır ama sorumluluk yoktur. Söz çoktur ama duruş yoktur. Bu yüzden namaz kılan ama sözünde durmayan, oruç tutan ama kul hakkını çiğneyen, ayet okuyan ama adalardan kaçan tipler karşımıza çıkar.

”

Diriltmeyen din ölüdür

İnsanı değiştirmeyen, ahlak üretmeyen, vicdanı ayağa kaldırmayan bir din anlayışı canlı değildir. Adı ne olursa olsun, şekli ne kadar kutsal görünürse görünsün, diriltmeyen din ölüdür. Bugün yaşadığımız en büyük yıkım dışarıdan gelmemektedir. Din, düşmandan görmediği zararı kendi içinden görmektedir. Kitabı bilen ama kendini bilmeyenlerin elinde din, bir ahlak sistemi olmaktan çıkarılıp bir gösteriye dönüştürülmüştür. İnanç, insanı adam etmemekte; aksine insan inancı örselemektedir.

Din ile ahlak arasındaki bağı kuramayan bir toplumda “dindarlık” sadece gürültü üretir. Bilgi vardır ama bilinç yoktur. İbadet vardır ama sorumluluk yoktur. Söz çoktur ama duruş yoktur. Bu yüzden namaz kılan ama sözünde durmayan, oruç tutan ama kul hakkını çiğneyen, ayet okuyan ama adalardan kaçan tipler karşımıza çıkar. Bunlar istisna değil, yanlış bir din eğitiminin doğal sonucudur. Din öğretilmekte fakat bu öğretinin neye dönüştüğü sorgulanmamaktadır. Her öğretinin çıktısı ahlak değilse, orada eğitim iflas etmiştir. İbadeti davranıştan koparan, inancı hayattan ayıran bir anlayış insanı diriltmez; çürütür. Bugün şikâyet edilen çelişkili Müslüman görüntüsü bir ahlak krizinden çok, sistemli bir bilinçsizlik üretiminin sonucudur.

BAK (AMA GÖR)

Lütfü KILIÇ

Siyasetin suyu çıktı;
Alana bak, satana bak!
Akıl almaz huyu çıktı;
Uluorta çatana bak!

Ne bahar kaldı ne de yaz;
Uzuvlarda türlü maraz!
İliğe işliyor ayaz;
Isıtmadan tütene bak!

Taraflar verdi baş başa,
Hasımlar geldi diş diş!
Sinsiler dönüyor köşe,
Mülküne mülk katana bak!

Örselendi dünkü dede,
Tahta vardı gide gide.
Herhalde ki yetti vade,
Yakasından tutana bak!

Görünmez kuyunun dibi,
Bilemedim kim sahibi?
Geveze horozlar gibi;
Yerli yersiz ötene bak!

Vekil, asılı dışladı;
Ayak kaydırmak başladı!
Hukuk aksine işledi,
Hele gücü yetene bak!

Bak, gör, gardaş anla önce;
Hesapları ince ince!
Menfaati hissedince;
Mantar gibi bitene bak!

Adalet mülkün direği,
Devlet varlığın gereyi...
Deyip "ganimet böreği";
Ham hum edip, yutana bak!

Kayıp edeli erdemi,
Sürdüler devranı demi!
Fazla dayanmaz bu gemi;
Batırana, batana bak!

Gâhi bulunarak darda,
Gâhi kendini inkârda!
Lütfü der ki; meydanlarda
Naraları atana bak!